І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 108. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 11-го ЧЕРВНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JUNE 11, 1974 No. 108. VOL. LXXXI.

Антидефамаційна ліґа Б'най Б'рит обвинувачує УПА у „фашизмі"

Йонкерс. — Місцева газета „Геральд Стейтсмен" з 7 червня опублікувала статтю під наголовком „Громадський діяч під слідством за воєнні злочини". У цій статті автор Каролін Вайнер наводить слова Овена Рачлефа, директора Департаменту европейських справ Антидефамаційної ліґи Б'най Б'рит, мовляв „Українська Повстанська Армія — це була „Українська фашистська армія". В статті пишеться, що „коли нацисти були напали на Україну, вони створили місцеву армію, заявив Рачлеф в четвер. Спеціяльні одиниці СС, підтримані членами цієї армії, були відповідальні за масову екзекуцію 33,771 жидів в Бабиному Ярі коло Києва 29 і 30 вересня 1941 року".

На цій основі, як можна припускати, є побудоване обвинувачення проти кол. старшини УПА Лева Футали, який тепер живе у Йонкерсі і про якого тут відомо, як про зразкового громадського діяча і голову місцевого Відділу ООЧСУ. У газетній інформації поміщена заява Лева Футали про те, що про слідство Департаменту справедливости він довідався щойно з газети і що він поробить заходи, щоб устійнити факти щодо таких закидів. „Я воював проти нацистів в українському підпіллі і був чотири рази ранений" — заявив він кореспондентові газети, а його син Мирослав поінформував, що „ми подаємо протест до репрезентантки Елізабети Голтцман" у цій справі. У статті є подані точніші дані про Лева Футалу, його працю і громадські обов'язки, а також голоси в його обороні його співгромадян. Кореспондент інформує, що за обвинуваченням в справі воєнних злочинів стоять Світовий Жидівський Конґрес, ґазета „Морнінґ Фрайтаґ", Саймон Візенталь — директор Центру документації нацистських воєнних злочинців, Центер совєтських жидів, Товариство вижилих ризького ґето та Антидефамаційна ліґа Б'най Б'рит.

„Таємний звіт" великої лави присяжних буде оприлюднений

Вашингтон. — Минулої п'ятниці, 7-го червня, федеральний суддя Джон Сіріка рішив, що „таємний звіт" великої лави присяжних, в якому президента Ніксона названо „необвинуваченим співзмовником" у спробах затаїти Вотерґейтську аферу, буде оприлюднений. Як відомо, в четвер, 6-го червня, адвокат Білого Дому Джеймс Сент Клер звернувся до Сіріки з проханням оприлюднити цей звіт з огляду на те, що деякі газети, наприклад, „Лос Анджелес Таймс" вже частинно помістили зміст цього „таємного звіту". Ще точно не відомо коли цей звіт, який містить цілу листу „необвинувачених співзмовців," буде оприлюднений, бо він тепер є в руках Найвищого Суду ЗСА, який розглядає клопотання спеціяльного Вотерґейтського прокуратора Леона Яворського, який від Білого Дому вимагає передачі 64-ох магнетофонних записів, але речник Найвищого Суду натякнув, що „таємний звіт" може бути переданий пресі за тиждень або два.

Коли адвокат Сент Клер минулого тижня повідомляв про своє прохання відносно оприлюднення цього звіту, то також сказав, що президент Ніксон вважає крок великої лави присяжних „невідповідним", бо, на думку Президента, лава присяжних не мала всіх потрібних інформацій в цій справі й тому прийшла до „помилкового висновку", називаючи його „необвинуваченим співзмовником". Коментатори твердять, що оприлюднення змісту „таємного звіту" дуже пошкодить Президентові політично та скріпить позицію тих, які вимагають його усунення.

Президент Ніксон заявив, що не послабить президентури

Вашингтон. — Промовляючи перед 1,400 членами Крайового Комітету Громадян Для Справедливого Трактування Президента, президент Ніксон у неділю, 9-го червня, заявив, що справа світового миру вимагає сильної президентури та сказав, що не зробить нічого, що послабило б цей пост. Він також обіцяв не резиґнувати, а залишитися на пості до кінця каденції, бо „ще багато залишилося до зроблення" в справі миру та добробуту. Президент сказав учасникам цього „конґресу громадян", що їхня підтримка скріпить його під час його подорожі на Близький Схід. Дякуючи учасникам за їхні вислови підтримки, президент Ніксон сказав, що його подорож до 5-ох країн Близького Сходу не розв'яже всіх проблем тієї частини світу, але повинна допомогти у встановленні миру між арабськими країнами та Ізраїлем. Він заявив, що Америка немає жадних плянів „панувати" над Близьким Сходом, а хоче тільки запевнити, щоб кожна із цих держав мала право на самостійність та безпеку. Крайовий Комітет Громадян Для Справедливого Трактування Президента, зорганізований рабіном Барухом Корфом із Провіденс, Ровд Айленд, запросив президента Ніксона та його родину на свій полуденок, щоб виявити йому свою підтримку в час, коли все більше законодавців і представників преси вимагає його „імпічменту". Учасники полуденку схвалили резолюцію, яка наватврувала засоби масової комунікації за створення „атмосфери гістерії" та за старання „анулювати мандат, наданий Президентові населенням З'єдинених Стейтів". Всі атаки промовців на пресу та інші засоби масової комунікації приявні вітали гучними окликами та оплесками. Головним промовцем був республіканський сенатор Карл Куртіс із Небраски, який виступив з палкою обороною Президента, заявляючи, що преса старається засудити його без жадних доказів. З короткими промовами виступали також обидві дочки президента Ніксона.

ШЛЕСІНДЖЕР ВИЇХАВ ДО ЕВРОПИ

Вашингтон. — Міністер оборони ЗСА Джеймс Шлесінджер виїхав у п'ятницю 7-го червня ц. р. до Европи. Першою його зупинкою буде Норвеґія, а потім по черзі він має намір стрінутись з представниками урядів тих держав, які входять до НАТО.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН В ДОРОЗІ НА БЛИЗЬКИЙ СХІД

Вашингтон. — В понеділок 10-го червня президент Ричард Ніксон мав почати свою дев'ятиденну поїздку на Близький Схід з метою відвідати Єгипет, Сирію, Савдівську Арабію. Йордан та Ізраїль, щоб скріпити добросусідські відносини держав Близького Сходу з ЗСА, а також створити кращі і надійніші передумови для досягнення повного замирення між арабами та Ізраїлем. Поїздка президента Ніксона відбувається в час, коли його позиція в ЗСА є під загрозою у зв'язку з слідством проти нього під закидом нарушення Конституції. Це, безперечно, може мати неґативний вплив на його можливості успішно розв'язувати складні зовнішньо-політичні проблеми. З цих міркувань деякі американські політики успішно розв'язували, щоб президент Ніксон відмовився від поїздок за кордон аж до часу, поки вияснится цілком його справа. Ніхто, однак, не оспорює незвичайної важливости того роду поїздки американського Президента на Близький Схід, враховуючи ситуацію на цьому обширі, що став тереном випробування сил між ЗСА та СССР. У випадку, коли поїздка закінчиться успішно і коли пощастить досягнути повного замирення між арабськими державами та Ізраїлем, то без уваги на це як закінчиться справа слідства президента Ніксона, це його потягнення перейде до історії як досягнення суттєвого значення для ЗСА і для миру у світі. Зокрема важливою справою для ЗСА є добрі взаємини з арабськими державами, головно з уваги на постачання нафтою Америки.

По виїзді з ЗСА перша зупинка президента Ніксона передбачена у австрійському Зальцбурґу, де Президент перебуде до середи і матиме зустріч з канцлером Австрії Бруном Крайським. В середу президент Ніксон виїде до Каїро, де властиво щойно почнеться його близькосхідня поїздка.

ЗСА підписали угоду з Савдівською Арабією

Вашингтон. — Першим суттєвим позитивом для ЗСА з заходів державного секретаря Генрі Кіссінджера поладнати арабсько - ізраїльський конфлікт, не рахуючи перемир'я і припинення нафтового ембарґо, є підписання пакту з Савдівською Арабією. За визначенням американських експертів, ця угода має „переломове" й „історичне" значення, бо йдеться тут про першу взагалі того роду угоду між ЗСА і арабською державою. Вона сиґналізує далекойдучу поправу у взаєминах між ЗСА та арабським світом і помітним ростом значення ЗСА на Близькому Сході, де за останні роки досить добре, загосподарився СССР. Угода між ЗСА та Савдівською Арабією має стимулювати експлуатацію нафтових багатств Савдівської Арабії, одночасно служити зразком економічної співпраці між ЗСА та арабськими державами. Угоду з американського боку підписав Генрі Кіссінджер, а з савдіарабського — принц Фагд Ібн Абдель Азіз, заступник прем'єр-міністра Савдівської Арабії те зведений брат короля Файсаля.

Французький уряд переживає свою першу кризу

Париж. — Недавно зорганізований новий французький уряд найшовся в кризі майже на самому початку свого урядування у зв'язку з конфліктом на базі політики щодо атомових випробувань на Тихому океані. В суботу 8 червня французький уряд заповів дальші атомові випробування в повітрі, після чого такі ж випробування мали б відбуватися під землею. Проти заповіджених випробувань запротестував міністер реформ Жан-Жак Серван-Шрайбер і вже 9 червня прем'єр-міністер Жак Ширак у порозумінні з президентом В. Жіскаром д'Естеном повідомив про звільнення Шрайбера із складу уряду, мовляв, він нарушив засаду міністерської однозгідности.

СССР погодився на еміґрацію Валерія Панова з дружиною

Москва. — Згідно з офіційним повідомленням, совєтські еміґраційні чинники погодилися на те, щоб дати виїздні візи для артиста балету Валерія Панова та його дружини балерини Ґаліни Раґозіної. Обидвоє вони мають у найближчих днях покинути СССР і виїхати до Ізраїля. Як відомо, В. Панов вже від довшого часу намагався дістати візу на виїзд з СССР і совєтські чинники були рішені таку візу йому дати, але відмовляли візи для його дружини. У вислідi, Панов розпочав інтенсивну „роз'яснювальну" кампанію в цій справі, включно з голодівкою, що знаходило широкий відгомін на Заході. З боку совєтських чинників почалися репресивні заходи. В. Панова звільнено з праці, а в 1972 р. його заарештовано за „хуліґанство" і він перебув десять днів у в'язниці. Візи для його дружини совєтський уряд не хотів дати, мотивуючи це тим, що мати Ґаліни не дає на це своєї згоди.

„Новості" пропонують західнім видавцям „Спогади" першої дружини А. Солженіцина

Ню Йорк. — Згідно з повідомленням „Ню Йорк Таймсу" з 10 червня, совєтські представники почали пошукати видавців, які були б заінтересовані опублікуванням „спогадів" першої дружини письменника А. Солженіцина Наталії А. Решетовської, з якою він розвівся в 1970 році. Як відомо, у свій час аґентство „Новості" поширило було повідомлення Решетовської, в якому вона намагалася дискредитувати свого колишнього чоловіка. Тепер це ж саме аґентство намагається „продати" на Заході 270-сторінковий машинопис „спогадів" Решетовської п.н. „Сперечаючись з часом". Подібно як перше повідомлення, так теж і ці „спогади" мають на меті дискредитувати А. Солженіцина як письменника і як людину.

Гарріман захоплений Брежнєвим

Ню Йорк. — Колишній амбасадор ЗСА в Москві в часі Другої світової війни Аверел Гарріман, повернувшись з відвідин в Совєтському Союзі, де він перебував в приватному характері три тижні і був прийнятий на окремій авдієнції ґенеральним секретарем ЦК КПСС Леонідом Брежнєвим, висловив думку, що зустріч ця зробила на нього велике враження. „Простота, одвертість і щирість — говорить Гарріман — це позитивні прикмети Брежнєва, до якого треба мати довір'я". Гарріман був захоплений поставою Брежнєва до політики відпруження і співжиття з західніми народами.

Португалія переговорює з повстанцями

Лондон. — Міністер законних справ тимчасового уряду Португалії М. Соаріш зі своїми співробітниками вже кількакратно зустрінувся з провідниками Африканської партії незалежности Ґвінеї і остротів, щоб домовитись про замирення в африканських колоніях, які все ще знаходяться під володінням Португалії. На пресовій конференції в Лондоні, де фактично переговори відбуваються, Соаріш заявив, що він розглядає ці переговори як перший крок до досягнення повного замирення. Позатим Португалія має намір встановити дипломатичні відносини з африканськими, Арабськими і іншими країнами. Водночас він відмітив, що традиційні зв'язки з Англією, З'єдиненими Стейтами Америки і державами НАТО будуть збережені.

СССР ВСТАНОВИВ ДИПЛОМАТИЧНІ СТОСУНКИ З ПОРТУҐАЛІЄЮ

Лісбона. — Тут повідомлено про те, що з днем 9 червня між Портуґалією та СССР встановлено дипломатичні стосунки. Новий португальський уряд погодився на обмін амбасадорами, йдучи по лінії політики добросусідських взаємин з усіми комуністичними країнами. Як відомо, між СССР і Португалією не було дипломатичних стосунків від 1917 року, тобто від большевицької революції і встановлення в Росії большевицького режиму.

Відзначення ґрадуантів-слов'ян Нюйоркського Сіти Коледжу

Ню Йорк. — „Нам пора почати говорити самим про себе", — така була провідна думка відзначення ґрадуантів - слов'ян Нюйоркського Сіти коледжу в п'ятницю вечором 7 червня. Під цим кутом була побудована вся доповідь асистента директора Гуманістичного відділу Фундації Рокефеллера Волтера Новака, американця словацького походження, який з'ясував своїм слухачам нову концепцію етнічности в ЗСА. Відречення від свого етнічного походження, своєї мови і культури, своєї історії — це „самогубство кожного з нас", — заявив у своїй доповіді В. Новак, закликаючи студентів протиставитися політиці, чи ідеї „перетоплювального казана" і „платити дорогу ціну амнезії свого національного „я", вбиваючи в себе рідну мову і почування". Вечір відкрив від імени Студентського Славістичного Товариства і Славістичних Американських Студій—керівник цих курсів д-р Петро Ґой, вітаючи численно зібраних представників наукових і громадських організацій різних етнічних груп. Серед присутніх на вечорі був президент коледжу Роберт Маршак, декан гуманістичного факультету Гаррі Люстіґ та директор Департаменту пуерторіканських студій Федеріко Акіно-Бермудез, який проводив вечором. В часі імпрези поіменно відзначено ґрадуантів. По закінченні офіційної частини, в часі якої, крім В. Новака, ще промовляли Роберт Маршак та декан Ґаррі Люстіґ, відбулася мистецька частина.

Помер майстер народної ноші сл п Федір Бражник

Ню Йорк. — У п'ятницю 7-го червня, о 9-й г. ранку, після тривкої важкої хвороби і втрати зору помер у шпиталі „Колумбус", заосмотрений Найсвятішими Тайнами, сл. п. Федір Маркович Бражник — засновник унікальної в Америці майстерні-ательє української народної і театральної ноші, яке провадив спільно з дружиною пані Олександрою впродовж 40 років.

Федір Маркович Бражник народився в 1888 р. у козацькому селі Медвині на Київщині. До Америки прибув у 1914 р. — 60 літ тому, і від того часу щиро й віддано працював у ділянці обслуги театральних та мистецьких колективів реквізитом, ношею, взуттям та ін. речами, необхідними для театральних і концертових виступів, у яких сам не раз брав активну участь. Пошиті ним чобітки носили відомі українські танцюристи й солісти, носили малі діти — учні майстра народного танку Василя Авраменка, носила й американська кінозірка Енн Бакстер. У багатьох театральних залях в Америці і тепер є декорації та куртини, по-мистецькому виконані сл. п. Федором Бражником, людиною чесної й надхненної праці, великого знання й великої любови до своєї справи. Тільки в 1972 р. сл. п. Федір Бражник перейшов у стан спочинку.

Парастас у суботу о 7 год. вечора відправив у похоронному заведенні п. Яреми на 7-й вулиці в Ню Йорку митроф. прот. Данилевич, співав хор української православної церкви-собору св. Володимира в Ню Йорку, під диригуванням проф. Завітневича, промовляв п. Марченко. Другий парастас відправлено у вечірніх годинах у неділю, а в понеділок вранці, після Богослуження в церкві св. Володимира, тлінні останки Покійного були перевезені на вічний спочинок до Бавнд Бруку, де потім відбулася тризна. Сл. п. Федір Бражник залишив дружину пані Олександру, племінницю пані Марію Щипацьку та ближчу й дальшу родину в Україні, а за його видатні заслуги в поширенні української ноші за океаном і його вклад в розвиток української театральної культури — можна сказати, що Покійний осиротив усю Громаду.

ГОЛДА МЕЇР ПИСАТИМЕ СПОМИНИ

Єрусалим. — Два дні після передачі уряду прем'єр-міністра Ізраїлю в руки Іцака Рабіна, Голда Меїр зреґнувала також зі свого місця в парляменті Ізраїля і цілковито відійшла від політичного життя. На запитання журналістів, які її дальші пляни, Меїр заявила, що свій вільний час вона думає присвятити пропаґуванні еміґрації жидів до Ізраїля і писанню споминів.

ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У „ҐАРДЕН СТЕЙТ АРТС СЕНТЕР"

Голмдел, Н. Дж. (Л. П.) — Впродовж майже 4 годин у неділю 9-го червня не вгавали оплески понад 8,000 глядачів у колосальному амфітеатрі „Ґарден Стейт Артс Сентер" біля Голмделу, де вперше з 1970 року в серії Спадщинного Фестивалю виступили українці.

Святково зодягнені маси людей, у тому багато в українській народній ноші, заповнили зранку всі площі перед амфі-театром, прибуваючи автами й автобусами до чарівної гористої зеленої місцевости у стейті садів. Радісний гомін стояв на розлогій галявині. Там цікаві оглядали велику образотворчу виставку й виставку народного мистецтва, зорганізовану заходами СУА, а потім показ історичної ноші та виступи талановитих молодечих колективів. По полудні в заповненому амфітеатрі на понад 5,000 місць і довкруги на траві публіка ентузіястично оплескувала виступи зірок української сцени й культури: Ганну Колесник, Андрія Добрянського, Романа Рудницького та багатьох молодечих ансамблів, груп і колективів, після чого конферансьє Ярослав Семчишин із Вінніпеґу сказав, що „ніколи не вмре українська душа, бо ми маємо таку прекрасну і таку талановиту молодь". Речник Культурної Фундації Мистецького Центру Ню Джерзі Фредерік Век, вітаючи маси людей, заявив, що такої кількости глядачів не було ще на жадному національному показі в серії Спадщинного Фестивалю.

З 9-ої години ранку на площах, в алеях і на зелених пагорбках роїлося від людей, в тому й молоді та по-святковому зодягнених дітей. Люди масово відгукнулися на влаштований заходами Відділу УККА в Ню Джерзі перший Український Мистецький Фестиваль у стейті і на заклик Підготовного Комітету на чолі з інж. Михайлом Чайківським. Всюди панував лад, спокій, веселі розмови; українська й англійська мови дійсно були рівноправними й черґувалися одна за другою. Накупивши українського печива, люди оглядали й набували кераміку, картини, вишивки тощо, у стендах, обладнаних Союзом Українок Америки. У виставці картин, емалій, скульптур, дереворитів брали участь: Р. Баґаутдінов, Б. Божемський, Віра Драшко, Ірена Федишин, Слава Ґеруляк, Константин Шонк-Русич, Алла Йогансен, М. Качуровський, Й. Катсок, Галина Мазепа, Аркадія Оленська-Петришин, Тома Шепко, Юрій Соловій, Тирс Венґринович, Христина Юрків і цілком молоді цікаві таланти: Ляриса Березович-Герман, Микола Бутович, Роман Крочак. Виставку народного мистецтва влаштували з рамени Ради СУА в Ню Джерзі пані Омеляна Цяпка, Наталка Павлишин, Френсіс

(Закінчення на стор. 7-ій)

Ню-йоркські „Жайворонки" із своїм диригентом інж. Романом Степаняком та акомпаніятором Хризантою Зубрицькою - Янґ, один із багатьох ансамблів, що взяли участь у Першому Українському Фестивалі в Ню Джерзі.

Патриша Гирст обвинувачена в грабунку банку

Сан Франсіско. — Патриша Гирст, яка була схоплена „Симбіоністською визвольною армією" чотири місяці тому, в четвер, 6-го червня, була обвинувачена у грабунку банку в Сан Франсіско з допомогою зброї. Це вже 20-те з черги обвинувачення проти Патриші Гирст, бо вже раніше прокуратура видала проти неї 19 обвинувачень за здогадні злочини, поповнені в Лос Анджелесі. Найновіше обвинувачення стосується грабунку банку „Гібернія" 15-го квітня ц. р., коли 5 членів „Симбіоністської армії", включно з Патришою Гирст, зграбували коло 11,000 долярів. Первісно поліційні чинники та працівники Федерального Бюра Інвестиґації думали, що Патриша Гирст була змушена брати участь у цім нападі на банк, але після прослухання її заяви, записаної на магнетофонну стрічку, що вона брала участь добровільно, велика лава присяжних видала проти неї формальне обвинувачення. Лава присяжних перед своїм рішенням ще раз переглянула коло 1,200 знімок із цього грабунку, зроблених захованими фотоапаратами. На думку членів лави присяжних, ці знімки доказують, що Патриша Гирст не була змушена, а брала участь в грабунку добровільно. Як відомо, чотири інші члени „армії", які брали участь в цьому грабунку згинули 17-го травня у перестрілці з поліцією в Лос Анджелесі. У п'ятницю, 7-го червня, радіостанція КПФК в Лос Анджелесі одержала 33-хвилинний магнетофонний запис, в якому Патриша Гирст заявила, що „продовжуватиме боротися за революцію", назвала своїх батьків і поліцію „свиньями" та заявила свою любов до Вілліяма Вульфа, члена Симбіоністської армії, який згинув у цій перестрілці з поліцією в Лос Анджелесі. Розшуки за Патришою Гирст та двома іншими членами цієї „армії" продовжуються.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

За розумний підхід

Немає сумніву, що головним джерелом агонії, в якій тепер перебуває світ, є совєтський тоталітаризм. Цей тоталітаризм є спричинником багатьох лих, що панують у світі: багатьох льокальних війн і воєн, державних переворотів, політичних вбивств і незлічимих злочинів над народами і людьми. Совєтсько - імперський тоталітаризм — це поєднання міту і пропаганди, необмеженого насильства і необмеженої жадоби влади. Він поневолює сьогодні мільйони людей, а остаточною його метою є жадоба опанування цілого світу. У цій страшній і нелюдській системі змушена жити і творити українська людина. При тому керівництво ЦК КПСС постійно намагається витворити в кожного індивідума, головно в людей з-посеред поневолених народів, почуття ізольованости безсилля, відірваности від решти світу — почуття, що ніхто не може допомогти йому, що немає іншого виходу, тільки акцептувати існуючий лад в СССР.

Тому зле роблять ті, які кажуть, що українська діяспора повинна тільки прислухатися до голосів „з того боку", не вмішуватися до змагань і боротьби, що її ведуть українські культурні діячі і українські патріоти-підпільники. Вважаємо, що українська спільнота поза кордонами України є її складовою частиною і тому вона не смієтільки приглядатися, а мусить брати активну участь у всіх починах, змаганні і боротьбі братів в Україні. Очевидно, що головною правильною політичною тактикою української громади в діяспорі мусить бути фахова оцінка становища на Батьківщині. Без такої оцінки можна б допуститись політичних помилок, бо незнання дійсного положення, може витворити в нас стан або великого песимізму, а з тим і затратити будь-яких надій на успішність нашої визвольної боротьби, або до надмірного оптимізму, який призведе до легкодушних висновків. Наша політика повинна базуватись на розумному підході до ситуації в Україні. Незнання ситуації і пов'язана з цим надто песимістична чи надто оптимістична оцінка, може звести на фальшиві рейки усю ту частину визвольної боротьби, яка лежить у сфері відповідальности діяспори.

Трудна ситуація в поневоленій Україні вимагає від нас чуйности та збільшеного активізму. Ми не сміємо діяти під враженням емоцій, чи захоплюватись „досягненнями" України в ділянках культурній, економічній чи науковій. Тільки розважливий підхід до цієї справи принесе користі, як боротьбі в Україні, так і нашій політичній праці за кордоном.

Совєтська провокація

Для нікого не є таємницею факт, що совєтські політичні чинники ще в роки Другої світової війни опрацювали плян розправи зі своїми противниками, а в першу чергу з ворогами совєтсько - російської імперії — провідними національними діячами поневолених Москвою народів — під прикриттям нібито покарання т.зв. „воєнних злочинців". Як тільки закінчилася Друга світова війна, спеціяльні горезвісного Смершу, користаючи з поблажливого ставлення західніх альянтів, почали людоловлю не наслідком лише воєнних злочинців, а видатніших діячів з-поміж еміграцій зі Східньої Европи, що найшлася на території під контролею західніх альянтів. Більше того, події організовано захоплювання цілих таборів з втікачами, яких насильно транспортовано до совєтської зони. Ця прямо нелюдська людоловля припинилася щойно тоді, коли прийшло до деякого напруження в взаєминах між західніми альянтами та СССР і коли вже для кожного стало ясним, які цілі мають совєтські чинники, представляючи щораз то нові списки „воєнних злочинців", на яких були люди, які з нацизмом, ні з нацистськими злочинами і нацистським народовбивством нічого спільного не мали, а яких єдиною „провиною" з совєтської точки зору було те, що вони займали виразні протисовєтські позиції.

Того роду совєтська політика травлі людей, відомих із антисовєтської постави, не припинилася по сьогодні. Не перестаючи в дальшому використовувати цілком оправдану акцію, що має за ціль домогтися покарання справжніх воєнних злочинців і добровільних колябораторів нацистської Німеччини, совєтські політичні чинники продовжують акцію проти всіх, кого режим визнав небезпечним для системи. У совєтській пресі, а зокрема у виданнях поширюваних за кордоном СССР і призначених для еміграцій (напр. „Вісті з України"), з'являються щораз то нові імена „воєнних злочинців", щораз то нові „свідчення" про вчинені ними „злочини", інформації про т.зв. народні суди над кол. членами визвольних рухів в Україні, балтійських республіках, на Кавказі тощо. Одночасно з боку совєтського уряду ведуться заходи перед урядами держав, де проживають втікачі з СССР, з метою добитися видачі такого чи іншого „злочинця". Потрібні „докази" постачає совєтська пропагандивна машина залежно від потреби, користуючися вимушеними зізнаннями своїх громадян, фальшованими документами тощо.

Аналіза опублікованого перед кількома днями списка згаданих „воєнних злочинців" Департаментом справедливости з включенням кількох українців, не рахуючи більшості осіб, кол. мешканців балтійських республік, дає чимало матеріялу до застанови, а то й тривоги. Наскільки нам відомо, принаймні деякі із запідозрених довідалися про спрямовані проти них заходи щойно з газетних повідомлень. Ніхто з Департаменту справедливости з ними не контактувався, а саме розголошення цієї справи сталось тільки тому, що опрокинули заходи одного члена Конгресу, мовляв, Департамент не веде ефективного слідства. Остається, однак, відкритим питання про те, чи таке поступування є в інтересі справедливости. Враховуючи совєтську нагінку на окремих осіб, (напр. „Сміхотворний альянс" у „Вістях з України" ч. 19, 1974) про яких згадка у повідомленні Департаменту справедливости, мимоволі згадуються горезвісні події з років після Другої світової війни, коли альянти своєю політикою допомагали совєтським людоловам. Совєтським провокаціям немає кінця і було б дуже зле, коли б ще й тепер, після стількох років, окремі уряди і особи падали їх жертвою.

ПІДПІЛЬНИЙ ЦЕРКОВНИЙ РУХ В СССР

В кінці 1973-го року відбувся конгрес „Кірхе ін Нот" (Кенігштайн Таунус) і дві інші подібні конференції в Італії та Швайцарії. На тому конгресі виголосив дуже цікаву доповідь Д. Панін на тему: „Про підпільні Церкви в СССР". Доповідач є живим свідком і спостерігачем церковного життя в СССР в шестидесятих і на початку семидесятих років.

Д. Панін вважає, що в СССР, крім звичайних підпільних Церков, серед священиків, які офіційно належать до Церкви Московської патріярхії, є також підпільники. А це віддані Церкві справжні духовні пастирі, які не можуть вложитися в офіційні державні рамці Московської патріярхії. Вони незадоволені обмеженнями державної влади, невдоволені церковним безправ'ям, яке заводить влада. Доповідач твердив, що серед тих священиків якраз найбільше таких, що порушують поліційні совєтські закони, які наказує їм запроваджувати Московська патріярхія і совєтська влада. Тож вони, хоч і належать офіційно до Московської патріярхії, але неофіційно належать до підпільної Церкви.

Такими підпільними або катакомбними священиками вони становляться тоді, коли ризикуючи становищем, вони христять дітей без відповідних дозволів влади, без пред'явлення офіційних пашпортів батьків, сповідають і оливопомазують в домашніх умовах, що суворо забороняється владою. Священик стає катакомбним (підпільним), коли по домовленню з рідними приходить до шпиталю для хворих, коли розповідає дітям про заповіді Божі, вчить із Святого Письма. А це все надзвичайно суворо карається совєтськими законами. В таких випадках, твердив Панін, священик є пастирем великої катакомбної Церкви в СССР, яка позбавлена будь - яких прав.

Панін доводив на конференції, що по всьому офіційному притчу нинішньої Православної Церкви в СССР священики, які не підпорядковуються безбожницьким законам — це люди правдиво релігійні, люди, які служать правдивій християнській Церкві і Богові. Саме ці моменти поєднання офіційного з катакомбним і призводить до того, що церкви відвідують мільйони людей, що знаходять там правдиве духовне пастирство.

Правда, це зовсім не значить, що ці духовники офіційної Церкви в СССР належать поряд з офіційною Церквою і до катакомбної. До катакомбної Церкви належать лише правдиві духовні опікуни народу, а поза ними є багато звичайної державної агентури, яка, прикриваючись д у х овним облаченням, працює на користь большевицької влади. Ця група „священослужителів" приносить багато шкоди Церкві. Вона, виконуючи ревно всі зарядження влади, тим самим руйнує Церкву, компромітує її і провадить до загибелі.

Часто дослідники релігійного життя в СССР ставлять собі непосильне завдання з'ясувати, хоч приблизно, кількість віруючих та духовників, які належать до катакомбної Церкви. Але додві знавці цієї справи твердять, що це зовсім неможливо і навіть було б шкідливо поза СССР займатися тими підрахунками, бо цим самим ми давали б атути безбожницькій владі шукати за тими катакомбними Церквами. А крім того, ніхто не всилі такого підрахунку доконати, бо, як бачимо з доповіді Паніна, офіційна Церква часто переплітається з катакомбною і неможливо чітко провести межі між цими двома Церквами. То чи й є потреба в цьому?

Для нас важливе, що така підпільна Церква є, і вона широко розлилася по всіх просторах СССР, а переслідування владою тієї Церкви викликає ще сильніший церковний рух. У нас дуже багато пишеться про рух спротиву на культурному полі, на полі боротьби за права людини, за свободу думки, але поряд з цими рухами не менший рух проходить і в церковній ділянці, не зважаючи на переслідування і жорстокий терор.

Недавно в Москві відбулася нарада туристичних совєтських інституцій, на якій у повній ширині стояло питання боротьби з „диверсією інтуристів". Доповідачі на тій нараді перестерігали працівників Інтуриста, щоб були готові „пильніше" стежити за „ідеологічними диверсантами", які завозять до СССР „підривну літературу", а найбільше релігійної.

Усе це доводить, що, не зважаючи на всі жорстокі переслідування Церкви в СССР уже понад півстоліття, Церква живе, бо „Ніякі пекельні ворота нездатні її знищити!"

Ю. Степовий
Інформаційна Служба
при УКАП

Леонід Полтава

ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА, АСИМІЛЯЦІЯ І ПІДРУЧНИКИ

На сторінках періодичних видань, у тому й „Свободи" (статті п-і Л. Пеленської, п-і Л. Коленської та ін. у квітні) провадиться дискусія на пекучу тему: Школи Українознавства, асиміляція, підручники, і врешті-решт — як зарадити відпливові української молоді від українського культурного й мовного берега?

Василь Симоненко писав, що можна все вибрати, але не можна вибрати Батьківщини, як не можна вибрати матері — природного давця життя. Дитина, яка народилася в Америці, Австралії, Франції чи де-інде, волею-неволею має за батьківщину ту країну, де народилась, живе й виховується. Мова тієї країни є для неї першою мовою. Америка — реальна батьківщина для наших дітей і молоді. Але вільна Америка не заперечує права людини на свою духову, культурну батьківщину, в даному випадку — на Україну. Вільна Америка прохає своїх громадян: знайте дві три, триццять три мови! Чим більше мов, тим багатша Америка, чим більше мов — крім державної, англійської, мови. Ця мова, природна річ, стає першою мовою для української дитини: школа, книжки, телевізія, оточення і т. д. Українська мова, завдяки зусиллям передових батьків, Шкіл Українознавства, різних курсів, священиків, які відправляють українською мовою, завдяки українським молодечим Організаціям — СУМ, Пласт, ОДУМ, СУМК та ін. — стає для української дитини другою мовою. Коли б не всі ті зусилля, українська дитина була б просто англомовною, без знання другої мови.

Двомовність українських дітей — реальний життєвий факт. Першою мовою стає мова країни, де дитина живе, другою мовою — українська, завдяки збірним зусиллям родини й відповідних установ. У журналі СУА „Наше Життя" в лютому 1970 р. п-і Наталія Чапленко опублікувала інтерв'ю з людиною, яка щоденно зустрічається, як мистець і як українка, з проблемою двомовности наших дітей, п-і Лідією Крушельницькою. Там читаємо таке ствердження і режисера дитячих та молодечих вистав Лідії Крушельницької, і авторки інтерв'ю, відомої громадської й культурної діячки: „... Пригадалася небіжка М. Дейко, що так зі слівничком укладала свої читанки, уважаючи українську мову в українських дітей за другу. А це викликало застереження і дискусію в пресі. Практика показує, що правда по її боці..."

Доводиться реально дивитись на речі, а справжня філософія, як учив Бюфон, полягає в тому, щоб „бачити речі такими, якими вони є насправді".

Не входячи в справу програм Шкіл Українознавства, проблеми дисципліни, матеріяльного н е з абезпечення тих шкіл і їх дійсно жертвенних вчителів, труднощі СКВОР і Шкільної Ради УККА, яка в матеріялістичному світі має працювати з Божого духа і т. д. — хочемо тут звернути увагу саме на підручники читанки. Згадана покійна авторка, професор мов і методик з України сл. п. Марія Дейко перед смертю в Австралії склала 6 підручників для Шкіл Українознавства, від „Букваря"до читання для 6 кляси: „Про що тирса шелестіла". Її син, інженер Вадим Дейко, заснував В-во „Рідна Мова" й видав, майже всі своїм коштом, всі підручники, з мовними та граматичними правилами і українсько - англійським словником при кожній книжці. Авторка враховувала те, що українська дитина за кордоном не знає української мови, що ця мова є для неї другою мовою і відповідно подає матеріял найлегшого до найскладнішого. Авторка додає бажання дитині вчитися, бо вже в першій читанці по „Букварі" — „Рідне Слово", на 18-ій сторінці дітей чекає приємне, радісне повідомлення друком: „Ми вже вивчили 26 слів"! А на стор. 24 — Ми вже вивчили 66 слів"! і т. д. На всіх нових словах — наголоси, важчі тексти прегарно ілюстровані, що допомагає школяреві засвоювати матеріял, розвиває зорову пам'ять. При вивченні граматичних правил проф. Марія Дейко підкреслює важливі слова, частини мови, непомітно для дитини додає нові, запрошує до цікавих мовних вправ, додає навіть тексти з нотами — учімся української мови з допомогою української пісні, гри, загадок, театральних сценок тощо!

У якому сучасному підручнику учні Рідних Шкіл, або Суботніх, Недільних, чи Шкіл та Курсім Українознавства, знайдуть відомості з їх живого оточення (часто англомовного), розповіді про їх родину (поза Україною), оригінальні оповідання з історії України, твори не лише клясиків, а й сучасних українських письменників за кордоном (О. Кобець, Г. Чорнобицька, Л. Храплива, Діма, Р. Завадович, К. Перелісна, Г. Черінь, М. Лазорський, Д. Чуб та інші). У такій читанці школяр побачить портрети С. Петлюри, Є. Коновальця, Т. Чупринки, С. Бандери та ін. провідних діячів національної України? А головне ж —авторка, досвідчених методик, подає послідовно матеріял у всіх читанках так, що дитина, для якої в практичному житті українська мова є другою мовою, — легко, самозрозуміло, природно засвоює українську мову й елементи граматики, досягаючи знання майже 3,000 слів. Сл.п. Марія Дейко була в Україні керівником катедри методики викладання чужих мов у педінститутах.

Автор статті не знецінює підручників, що їх і далі передруковують із давніх, переважно львівських видань. Але вони зробили своє діло, вони цілковито застарілі, у тому і з мовного боку, а вони ж призначені допомагати вивчати мову!

Дискусія на тему програм, підручників, методології, дисципліни тощо в Школах Українознавства корисна й потрібна. В дискусії розколюється горіх і вилущується зерно. Дискусія — м а т и правди. Але тим часом треба дати українським дітям за кордоним найкращі читанки, що маємо — всі 6 підручників проф. Марії Дейко, доки не знайдеться новий методист, із знанням й практикою викладання чужих мов і не складе нових українських читанок. Доки це станеться — не заворожуймо себе словами! Учні Шкіл Українознавства і всі подібного профілю в Америці, Канаді, Англії, Австралії повинні дістати згадані підручники-читанки, що допоможе також уніфікувати навчальну програму в світі, і не лише англомовному. Не меншу підтримку повинні б дістати ті видавництва, які випускають українські гри, складанки та різні наглядні посібники, а також видавництва дитячих книжок, чи журналів. І їх треба модернізувати, в тому й „Веселку", і „Юні друзі", бо українські діти не живуть на білих островах, ані не на українському острові серед Чорного моря.

Автор цієї статті закінчив в Україні учительський інститут, де українська мова також була другою мовою — через окупанта.

Харчова індустрія передбачає стабільність в цінах

Вашингтон. — Речники харчової індустрії повідомили, що не сподіваються „великих змін" в цінах на їхні продукти, принаймні до наступного вересня. Подібне передбачення висказали речники Департаменту сільського господарства. Але ця стабільність в цінах не стосуватиметься таких харчових продуктів, як консервовані овочі та консервована ярина. Ціни на ці продукти зростуть вже цього літа. Натомість ціни на свіжу ярину та овочі повинні залишитися на майже теперішньому рівні протягом літа, а впасти ще нижче в серпні, тобто під час жнив. Щодо м'ясних продуктів, то яловичина та свинина можуть трохи подорожіти цього літа, але восени ціни знову обнижаться. Департамент сільського господарства передбачає деякий зріст в цінах курятини, яєць та молочних продуктів, але сподівається, що ціни на ці продукти все одно будуть нижчі, ніж минулого року. Натомість риба правдоподібно досить подорожіє, бо на неї збільшився попит.

Іванна Савицька

З МОГО ВІКНА

Яке цікаве й яке незвичне почуття глядіти на світ згори. З вікна п'ятнадцятого поверху, наче з вірлиного гнізда, причепленого до недоступної скелі, дивлюсь на місто, воду, землю і на ... людей. Вони, ті люди, малими шаховими кроками рухаються по земній шахівниці, і кожна така фігура, як і в шахах, має свій власний напрям і хід.

Коли ж приглядатися земній шахівниці з двадцять третього поверху нашого житлового будинку, тоді шахові фігури стають муравлями, а небо здається так близько, як розіп'ята у дощ власна блакитна парасолька.

А ось, з лівого боку, на парковій площі, черепашними спинками притулились, одне біля одного, різнокольорові авта. Сині, білі, зелені, чорні. Черепашки - авта терпеливо стоять і чекають на „шахові фігури". Пополудні, як замикаються банки, а згодом, численні бюра, „черепашки" роз'їдуться на всі кінці міста й паркова площа залишається темною плямою.

Та ні, — не темною. Тут бо, увечорі, засвітяться шпаліром лямпи, заграє каскадами палаючий велетень — Ню Йорк, займуться на Гудсоні баржі, а відблиски світел із третього поверху імпозантної Української Будівлі УНСоюзу огріють „вірлині гнізда" рідним теплом.

— □ —

АМЕРИКАНЦІ СТАВЛЯТЬ УКРАЇНСЬКУ ОПЕРУ

Одним з головних завдань української еміграції є ширити правду про Україну і про її культурні надбання. Буває іноді, що не ми, а самі чужинці причиняються до пропаганди нашої культури. Такий випадок має місце в Скенектаді, Нюйоркського стейту.

Ще в 1965 році українське громадянство в окрузі Олбані, Н.Й., мало змогу побувати на виступі української театральної групи, що кілька разів успішно поставила оперу С. Гулака Артемовського п.з. „Запорожець за Дунаєм". Керівник американської оркестри, що приймала участь в цій опері, Кларк Еді, захоплений чаром українських мелодій, підніс ідею поставити ряд українських опер англійською мовою, щоб тим робом зробити їх доступними для чужомовних слухачів. Ідея прийнялася серед довколишніх музиків і співаків і на початку 1974 року заснувалася в Скенектаді, Н.Й. Американсько-українська оперна компанія. В днях 20-го і 21-го червня ц. р. о 8-ій год. вечора буде виставлена перша опера англійською мовою, а саме „Запорожець за Дунаєм", в авдиторії гайскулу ім. сп. Гіббона в Скенектаді. До опери додано 4-ту дію за словами М. Рильського, музику до якої скомпонував Кларк Еді. Ролі виконають в більшості професійні співаки при співучасті повної симфонічної оркестри. Музичним керівником є Ярослав Ліщинський. Він опрацював інструментацію для оркестри. До українських танків в опері запрошено українську танцювальну групу з Вотервліту, Н.Й. Турецькі танки в 4-тій дії виконає американський професійний балет із Скенектаді, знаний із спільних виступів з Нюйоркським міським балетом в літньому сезоні в Саратозі, Н.Й.

На осінь заплянов ано поставити 2-гу з черги оперу М. Аркаса п.з. „Катерина". Не один слухач може й вперше в житті почує про Україну та про її чудові пісні, музику й танки.

Н. П.

Петро Андрусів

ІВАННА ШМЕРИКОВСЬКА-ПРИЙМА

(У 55-річчя професійної музично-мистецької і педагогічної праці)

(2)

Признання музичної критики були небуденною нагородою для п-і Іванни не тільки за її великий талант, але також за чималу особисту відвагу. Під час концерту в Кракові Богдан Лепкий подав їй на сцену великий кіш квітів, про що вона донині пам'ятає. Окрему увагу присвячує пані Іванна іменам тих музичних діячів, які з нею співпрацювали. З них на перше місце ставить Нестора Нижанківського, називаючи його ідеальним акомпаньятором, хоча був дуже трудний при опрацьовуванні матеріялу, до якого ставився з дрібничковою скрупулятністю. Він разом з п-і Іванною перейшов через усі найтрудніші концерти. Дуже високо вона оцінює також Стефанію Туркевич - Лісовську, якої композиції часто виконувала при акомпаньяменті композиторки.

Під час дуже вдалого концерту в залі Віденської „Уранії" співачці акомпаньювала відома піяністка Дарія Каранович - Гординська, про яку писав А. Гнатишин, що „супровід не спочивав, але дійсно дзвенів і срібними тонами переливався..." Про цей виступ писала дуже прихильно музична критика Відня, з якою рівнорядно в репортажах перегукувалися А. Гнатишин і д-р Остап Грицай. Німецькі газети вираховують, що пані Приймова співала: німецькою, французькою, італійською, польською, російською, еспанською і українською мовами.

Про свій побут в Перемишлі п-і Іванна згадує з великою симпатією. — „Там прийшла на світ моя донька Рома. Товариські і культурні відносини були живі і симпатичні. Варто згадати такі родини, як: Кормошів, Загайкевичів, Дмоховських, Форостинів, Греголинських, Пушкарів, Зиблікевичів, Борисів, великі мисткині Ольга і Олена Кульчицькі, а понад всіми — цьоця Ціпановська, особа небуденної шляхетности і велика аристократка духа", закінчує цей носталгічний спогад п-і Іванна.

У Львові часто концертує, стає членом Музичного Інституту ім. Лисенка і постійним музичним рецензентом газети „Діло". Музичне життя було цікаве, але приватно прийшлося переживати тяжкі удари. По смерти мужа тягар вдержання хати і дітей стає журбою молодої п-і Іванни. Тоді нашій співачці запропоновано навчати в клясі співу, в музичній консерваторії ім. Шимановського, де вчив також славний співак Адам Дідур, який був старим приятелем родини Шмериковських. Дідур високо цінив музичні здібності пані Іванни, і коли він на кілька тижнів виїздив, залишав свою клясу під її опікою. Між ученицями були талановиті молоденькі співачки, Ліда Каратницька (Крушельницька) та Іра Маланюк.

Останній рік перед Другою світовою війною Адам Дідур — тоді директор опери, мешкав в одному з приміщень мешкання п-і Приймової і вона могла пізнати чимало славних співаків, які часто відвідували Дідура.

За совєтської влади життя стало трудне, але розрадою стають музичні зайняття. П-і Прийма працює як музичний редактор в радіо, разом з піяністом Максимовичем, який був директором Музичного відділу. Співпрацівниками були співаки: Шлємінська, Сабасі, Свірська, Лада, Женя Ласовська, Оля Сушко, Гаврищук, а з мужчин — Мирослав Старицький, Лев Рейнарович, Іван Задорожний та інші. При тому складі пані Приймова могла давати перед мікрофоном монтажі з опер, за що збирала признання. При гостинних виступах різні мистці з цілого Совєтського Союзу переходили попри мікрофон радіо і вона особисто змогла зустрічати таких співаків, як — Паторжинський, Вольгемут - Литвиненко, Зоя Гайдар, Ройська, Донець та багато інших.

Крім праці в радіостанції п-і Іванна вчила в „Музучилище" в клясі співу.

За німецької окупації оперовий театр під дирекцією Петренка запросив п-і Іванну на становище педагога співу для підвищення кваліфікацій співаків. Покійний Володимир Блавацький був дуже талановитим і помисловим режисером і тому всі постанови у театрі були на високому поземі.

У роках пізнішої еміграції, п-і Іванна і доня Рома, яка стала талановитою танцюристкою, входять в склад ревіово - концертових груп, які почали об'їздити різні місцевості в Австрії. Першу таку групу зорганізував Володимир Шашаровський. Опісля другу групу під назвою „Муза", зорганізував Льоньо Крушельницький. Та група мала добрий хор, солістів та добру ревіову обсаду. „Муза" дала біля 200 концертів і здобула собі велику популярність у різних зонах Австрії. Позем тих виступів мусів бути добрий, бо цю групу допускали до найкращих заль, як напр. — славна заля Моцартеум в Зальцбурзі, оперова заля в Лінцу, велика концертова заля в Грацу, та — річ ясна — по всіх таборах. Відтак п-і Іванна з донькою Ромою переїздять до Канади, де в Едмонтоні жив брат покійного д-ра Прийми — Осип, що внеміґрував туди 1924 р. Їдучи з Галіфаксу, обидві пані задержалися у Вінніпеґу, де між іншим, відвідали редакцію „Нового Шляху". Редактор Погорецький намовив гостей, щоб вони дали концерт у Вінніпеґу. Пані Рома нав'язала контакт з Королівським Вінніпезьким Балетом і за три тижні концерт був готовий. Імпреза пройшла з неймовірним успіхом. Ціла преса — українська, англійська і французька дала високу оцінку концерту. Те саме було в Едмонтоні, Торонті, Монтреалю і багатьох інших місцевостях Канади. Канадські українці прийняли наші мисткині дуже тепло.

Після майже цілорічного концертування обидві пані поселилися на постійно в Монтреалю. Вони мешкали там у японському пансіоні, у сестер Хріст деРуа. Пані Іванна відкрила навчання гри на фортепіяні і співу в п'ятьох мовах, із-за різнород-

(Закінчення на стор. 7-ій).

Михайло Бажанський збагатив україніку Гарвардського університету

Відомий громадський діяч та визначний бібліофіл і бібліограф ред. Михайло Бажанський передав свою бібліотеку (одна з найбільших і найцінніших українських приватних збірок книг і документів на еміграції) до колекції україніки Гарвардського університету.

Про свою бібліотеку розказав ред. М. Бажанський в інтерв'ю, що його передала радіостанція WHD в Детройті, в рамках радіопрограми Кирила Цепенди — „Гомін України", дня 18-го травня 1974 р.

Питання: Наші слухачі напевно хотіли б знати, коли зродилась у вас ідея збірати і побудувати таку велику бібліотеку та зібрати різні архівні матеріяли?

Відповідь: Збірати я почав, може не перший раз в своїму житті, знову в 1945-му р. в переселенчому таборі Ашафенбург, в Німеччині, де я став культурно-освітним референтом для кількатисячного населення.

Мав я там дуже гарні умови для цього. Діставав додаткові приділи, як колишній кацетник, добру опіку, крім того одержував платню, як урядник УНРА а потім ІРО і це мені давало можливість закуповувати навіть дорогі видання і то у великій скількості.

В додатку я видав два наклади своєї книжки і дохід з видання теж повернув на купівлю книжок, журналів, тощо.

Тому теж і наша культурно-освітна референтура в таборі була на належному рівні, бо було з чого користати.

В 1949-му році все це добро я перевіз до Детройту і тут далі інтенсивно, майже без перерви збагачував свої збірки.

Працюючи заробітково, чи займаючи різні пости в громадських організаціях — я ніколи не забував за основну ціль мого життя — поширити архів і бібліотеку.

Питання: які успіхи ви мали за час вашої праці?

Відповідь: Були в мене успіхи на тому полі. В першій мірі мав я багато насолоди з тому, коли міг помогти студентові в його праці, чи доповідачеві на любу імпрезу правдивими інформаціями, послужити рецензентові матеріялами, яких він шукав, а теж і радіомовникам. Найчастіше до мене зверталися автори своїх власних праць, які вони затратили в діяспорі. До сталих відвідувачів належали теж бібліофіли і бібліографи.

Робив я їм багато відбиток, деколи переписував рукою чи на машинці потрібні матеріяли і посилав зацікавленим.

Тішила мене така праця.

Питання: Скажіть, чи мали ви труднощі у вашій роботі?

Відповідь: Труднощі були різного характеру. Щоб скомплектувати серійні видання, вимагало від мене не тільки вкладу гроша, але також чимало енергії. Наприклад, видадуть з якоїсь оказії одноднівку і учасники тієї зустрічі чи ювілею її розкуплять і коли мене там не було, або не було мого приятеля, до мене це видання не дійшло. Така публікація стає тоді рідкістю. Вона не появляться на книгарських полицях і за нею треба шукати. В нашій дійсності, ви можете писати десятки листів, але це буде звичайно без успіху. Ви навіть на приклалений лист з маркою не дістанете відповіді. Ці самі труднощі мають усі українські книгосховища — бібліотеки і музеї. Таких видань в них майже немє, або взагалі немає.

В самому збиранні не грають першу ролю гроші. Треба мати передовсім здібність орієнтуватися у тому лябіринті діючих видавництв, треба мати знання для оцінки експонатів, а головно треба мати широкі знайомства.

Мушу сказати, що я користувався великим довір'ям наших людей і завдяки своїм друзям, які вірили мені, вони рівночасно помагали мені в розбудові моїх збірок. Були навіть такі, які дарували гарні видання. Їм хочу скласти щиру подяку за їхнє довір'я до мене і їхнє дружнє ставлення. Їх небагато, але вони були мені значною допомогою.

Питання: Які були у вас видатки матеріяльного порядку?

Відповідь: За двадцять дев'ять років мого збирання видатків було досить багато. Їх важко в короткому інтерв'ю подати подрібно. Крім приміщення і пов'язаних з тим справ, зовсім окремо я кожного року асигнував значну суму гроша на купно книжок. Звичайно я скуповував давніші видання і рідкісні. Купував я теж нові видання, які уважав за вартісні. Знав багато продавців книжок, які мені пропонували на продаж такі чи інші назви і рішався на купно. З приїздом до Америки я інвестував в це діло від 800 до 1200 долярів, а в останніх п'ятьох роках навіть по дві тисячі на рік а то й більше.

Питання: Хто користав дотепер з ваших збірок?

Відповідь: Найбільше користав з них в першій мірі я сам і мої найближчі друзі.

В дальшому часто, по умові, приїздили дослідники давнини і сиділи часами і кілька днів.

Український Детройт, при влаштовуванні своїх імпрез мав змогу завжди дістати в мене допомогу в тому напрямі. Бувало нераз так, що в трьох кімнатах сиділи мої відвідувачі. Був в мене розподіл часу, з яким мусіли миритися зацікавлені.

Питання: Скільки ви того всего культурного добра назбирали?

Відповідь: Це майно важко зрахувати. З купном бібліотеки покійного Дебринського в 1962-му році я нарахував понад п'ять тисяч тільки самих книжок. Тоді це не було так важко підрахувати. В 1968-му році двох студентів нарахували мені вже десять тисяч. Від того часу вже ніхто не рахував. Щойно це зробить Гарвард, модерним численням. Але щоб відповісти на питання, то тепер приблизно буде самих книжок, чи як говориться окремих одиниць до двадцяти тисяч.

Крім того є зібраних яких 30 періодиків, пресових видань. Коло двісті бюлетенів та п'ятдесять журналів. Очевидно всі вони видання серійні і мають майже всі комплекти. Пресовий відділ займав в домі дві найбільші кімнати.

Є ще окрема кімната, в якій міститься літературно-науковий архів. Видання Пласту творять окремий відділ і займали окрему кімнату, в якій є зібрано майже все, що Пласт видав або про Пласт написано.

Разом було у мене дев'ять кімнат виповнених збірками та експонатами.

Питання: На кінець хочеться ще запитати ось що — чи будете ви жаліти свого вчинку, а може жалісте навіть тепер за тим культурним майном, яке по довгих роках придбали, яким раділи, жили й любили, і нараз подарували свою любов, працю, заінтересування, все, — українському Гарвардові?

Відповідь: На запрошення Фонду Катедри Українознавства (ФКУ) і Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ) я відвідав той університет. Вів розмови з членами дирекції УНІГУ, проф. Омеляном Пріцаком, проф. Ігорем Шевченком, як також із співробітниками Інституту. Я був захоплений тим, що вони, в не дуже сприятливих умовинах для українського політичного питання взагалі, зуміли досягнути чогось такого дійсно великого в галузі української вільної науки. І тому я рішив дати туди своє все культурне надбання, яке носить назву „Музей-архів і бібліотека" мого імені.

А все таки писемний договір між Гарвардом і мною лежав на моєму бюрку два дні! Чуття і розум боролись між собою і я не міг підписати. Щойно телефон з Гарварду пробудив мене із такого дивного замороження чи застою думки. Реальна дійсність перемогла. Я не маю змоги побудувати мурованого будинку із відповідним модерним устаткуванням. Не можу мати вольтових сховищ на п'ять поверхів глибоко в землі й потрібних грошових ресурсів на консервацію книжки, а це все має Гарвард. І розум подиктував мені підписати договір і усміхатися радісно до представників Гарварду, хоч хотів я тоді плакати.

Але я ще раз кажу, я мав змогу бачити працю цих молодих адептів української науки за час мого перебування в Гарварді і вірю, що не розчарується в них наша громада, а зокрема я не жалітиму мойого вчинку. Спеціяльно я захоплений молодим бібліотекарем Едвардом Касинцем, який вже виказав широкий розмах у його роботі.

Відповідаючи прямо на запитання, можу сказати: так, я буду тужити за моїм жанром праці, за колекціонуванням україніки. Потішаю себе тим, що я приблизно в тій матерії буду працювати дальше, але вже в Гарвардському університеті, в модерних умовинах життя, куди я з весною 1975 р., в якому то часі кінчиться моя відпустка дана Гарвардом, перейду на умовах, які подано в договорі.

Комітет Сприяння Українознавчим Студіям в Іллиной

21-го січня ц. р. в конференційній залі Департаменту славістики Іллинойського Університету (Чикаго-Серкл), голова Комітету Сприяння Українознавчим Студіям в Іллинойс — інж. Дм. Григоргук вручив канцлерові університету д-рові Дж. Джестерові чек на суму 2.000 дол. на придбання необхідних книжок для українознавчої бібліотеки. На фото стоять (зліва): голова слов. департаменту д-р Н. Моравцевіч, канцлер Честер, проф. Б. Рубчак, проф. М. Семчишин, інж. Дм. Григоргук, інж. Ігор Вислоцький

Звіт з діяльности за акад. рр. 1972/73 і 1973/74

Оснований в осени 1971 р. Комітет Сприяння українознавчим Студіям в Іллиной (КОСПРУС) зосередив свою діяльність на чикагській Філії Іллинойського Стейтового Університету (Чикаго-Серкл), на якому студіює найбільша кількість української молоді. У вислідї наполегливих заходів як на форумі університетської влади так і серед студентської молоді, вже в осени 1972 р. Департамент славістики цього ж університету увів у свою програму виклади з української культури і літератури (по англійськи) і один курс української мови для заавансованих, а першим тимчасовим викладачем в академічному р. 1972-73 був організатор і перший голова Комітету, Мирослав Семчишин, професор славістики на Норт-Істерн Іллинойському університеті в Чикаго.

Від вересня акад. р. 1973/74 університет, в порозумінні і за згодою Комітету, заанґажував на постійного викладача проф. Богдана Рубчака з Ратґерс університету. Програми курсів цих двох перших років викладання українознавчих дисциплін були обговорені на сторінках української періодичної преси.

Відвідування цих курсів студентами було зовсім задовільне. І так, на викладі проф. М. Семчишина (по одному курсі на акад. квартал) вписалось 82 студенти (тобто в середньому по 27 на один курс), а на викладі проф. Б. Рубчака з української культури, української літератури і порівняльної літератури (по три курси на квартал) вписалось 155, здебільша українців.

З уваги на бюджетові труднощі, в яких опинився в останніх роках згаданий університет, Комітет погодився на частинне фінансування української програми цих студій. Згідно з підписаним договором, КОСПРУС заплатив університетові 1-го вересня 1972 — дол. 3.600, 1-го вересня 1973 — дол. 5.500, а до повного виконання контракту залишається ще вплата суми дол. 5.500 у вересні 1974 р., після чого департамент славістики цього університету перебирає на себе повністю дальше фінансування українських курсів при умові, що на них запишеться достатня кількість студентів.

В парі з цим фінансуванням зайшла негайна потреба допомогти університетові придбати необхідну українознавчу бібліотеку. У січні 1974 Комітет вплатив на ту ціль до університетської каси суму 2.000, але ця сума далеко не вистачає на повне укомплектування українського бібліотечного відділу. Дальші пожертви, так грішми як і книжками, від окремих громадян є крайньо необхідні. Уся фінансова діяльність нашого Комітету спиралась виключно на пожертвах українських інституцій (чи організацій) і окремих громадян-жертводавців, справжніх патріотів цього діла. І так на покриття фінансових зобов'язань на конто КОСПРУС вплинули такі пожертви:

Від Кредит. Кооп. „Самопоміч" в Чикаго—дол. 2.000; від Щадничо-Позичкової Каси „Певність" в Чикаго — дол. 500, Комітету для Відзначення 40-ліття голоду в Україні — дол. 300, Т-ва „Самопоміч" — 100 дол, Українсько-Амер. Ветеринарного Т-ва — 100 дол., 399 Відділу УНСоюзу „Леви" — дол. 50. Список індивідуальних жертводавців очолює найбільш жертвенний на наші потреби молодий індустріяліст з Чикаго - південь, власник фірми „Термоплястік-Інженірінг" — інж. Ігор Вислоцький, який пожертвував готівкою 2.500 дол., а крім того подарував вартісну мист. картину нашого відомого маляра З. Онишкевича „Зимовий краєвид". Картину цю розіграно під час кооперативного свята (у жовтні м.р. в Чикаго) льотерійним способом і чистий прибуток з неї виносив 2.509 долярів.

Другим з черги щедрим жертводавцем був д-р П. Мацюк, який пожертвував 1.000 дол. А дальшими жертводавцями були: д-р М. Іваницький — 200 дол., д-р І. Кодельський — 120 дол;

По 100 дол. вплатили: д-р І. Мула, бл. п. д-р Я. Кокорудз, інж. В. Ростун;

50 дол: д-р В. Васинчук.

По 25дол: д-р Я. Панчук, д-р Р. Смик, мгр В. Іващук, В. Котенко, Я. Войнаровський, д-р Марія Фіцер-Слиш.

По 20 дол: О. Стрільбицький, інж. В. Білинський, М Котинський, О. Ковальська, Ст. Пірко.

По 15 дол: П. Шило.

По 5 дол: М. Кос, Р. Лукашевський, П. Матійців, М. Коркач, М. Модрицький, І. Козак . Дол. 3 вплатив Ю. Дубяґа.

Інформуючи коротко про свою дотеперішню діяльність, Комітет Сприяння Українознавчим Студіям в Іллинойс висловлює щиросердечну подяку усім ВШ. Жертводавцям і [illegible], що в найближчому майбутньому дальші грошеві пожертви допоможуть нам виконати наше почесне завдання для добра нашої молоді і нашої місцевої громади.

Інж. Дмитро Григоргук—
Голова

Десятиліття „Українського Історика" в Клівленді

Заходами Української Учительської Громади при співучасті відділу Українського Золотого Хреста і відділів Союзу Українок Америки, дня 11 травня, відбувся вечір присвячений десятиліттю „Українського Історика". Вечір відкрив проф. М. Дуб, голова Учительської Громади в Клівленді. Він підкреслив вагу десятилітньої появи „Українського Історика" і представив доповідача проф. Любомира Винара, основника і головного редактора журналу. Проф. Л. Винар виголосив доповідь „Сучасні завдання української історичної науки". Він коротко схарактеризував піднесвільний стан історичної науки в Україні і сучасний стан української історіографії у вільному світі. На думку доповідача українські історики мають цілу низку невідкладних завдань, які безпосередньо пов'язані з їхньою власною науковою працею і репрезентацією української історіографії на міжнародному форумі. Тут в першу чергу йдеться про опрацювання цілої низки фундаментальних історичних праць присвячених різним періодам української історії, опрацювання нового високошкільного підручника історії України в англійській м о в і, збірника присвяченого проблемам періодизації і термінології Східньо - Европейської історії. На окрему увагу заслуговує дальша розбудова „Українського Історика", як репрезентативного видання української національної історіографії. Українське Історичне Т-во робить все, що є можливе, щоб дальше реалізувати запроєктовані проєкти. В друку вже є остання монографія проф. Я. Пастернака про ранніх слов'ян, підготовляється першу анотовану ретроспективну бібліографію історії України, обговорюється видання історії (підручника), збірника термінології і цілої низки інших потрібних публікацій.

На зовнішньому відтинку історики беруть участь в міжнародних з'їздах, конференціях, тощо. Впровадження курсів з української історії на канадських і американських університетах є надзвичайно в а ж л и в о ю справою. Це безпосередньо пов'язане із підготовою до наукової праці наймолодшої генерації дослідників. Доповідач підкреслив, що українські історики у вільному світі, за малими винятками, прийняли історичну схему Грушевського, яку відповідно поширюють і продовжують. Проф. Л. Винар уважає, що уже здобуто численні успіхи на міжнародному форумі і він оптимістично задивляється на дальший розвиток української історіографії. Звичайно, українське громадянство, яке розуміє вагу історичних дослідів, повинно допомогти в праці істориків. Він зокрема зложив подяку українським мистцям, які подарували на розбудову „Українського Історика" свої картини і організаторам клівлендської імпрези.

Після цікавої дискусії приступлено до другої частини вечора, якою проводив заслужений пластовий діяч Микола Кавка. Після гумористичного впровадження Кавки, яке охоплювало чимало жартів із „старого" і „нового" краю, приступлено до виграші образів УІТ. 10 щасливців виграли цінні картини. Крім того пані Емілія Завільська, відома мисткиня, подарувала два образи від себе і один від О. Мороз. Вона також улаштувала виставку образів. Під час смачної перекуски, яку підготовили пані з УЗХ і СУА, учасники вечора мали змогу запізнатися із виданнями УІТ. Виставку публікацій Товариства підготовили Степан Кітка і проф. М. Ждан.

Не зважаючи на дощову погоду, на вечорі було присутніх біля 100 осіб. Можна сказати, що ця імпреза належала до кращих на клівлендському терені і наглядно виказала, що українське громадянство і установи розуміють вагу праці українських істориків та стараються причинитися активно до дальшого розвитку української історичної науки. Організаторам цеї вдалої імпрези належиться щира подяка за їхню працю.

Про українського мистця Рема

В 68 числі щоденника „Свобода" за 10-те квітня 1974 р. появилася досить велика стаття про друга нашої родини, недавно прибулого втікача з Києва — маляра Рема Баґаутдінова. Вже сам початок заголовку „Татарський мистець..." здивував нас і обурив, бо це не тільки накладає неправдивий штамп чужинця на нього, але цілком несправедливо і помилково окреслює його обличчя як мистця.

„Який же я татарин" — з гіркотою скаржиться нам Рем, який майже ціле своє життя прожив на Україні, а з 1945 року в Києві, не знає ні татарської мови, ні звичаїв, а ввесь свій мистецький талант присвятив українській тематиці у своїх картинах. Коли б ми в такий спосіб клясифікували наших поетів і письменників, прийшлося б нашій літературі зріктися не одного таланту. „Не та мати, що породила, а та що виховала" — говорить нам життєва мудрість і вона цілком відповідає долі Рема. Кожна його картина відбиває не тільки вірний типаж нашого народу, його дух, але помітна щира любов і прив'язання до нього. Рем Б. був у близькому контакті з нашим народом, їздив по селах, змальовував життя наших новітніх кріпаків-селян, переймався їхньою гіркою долею і цей сум і мелянхолія передана в багатьох його картинах.

Модерний стиль його малювання потребує ще окремого насвітлення критиком-фахівцем, але ось минуло вже більше місяця від відкриття його виставки, а ніде не появилася бодай невелика замітка про нашого маляра, як це нормально буває після кожної виставки нового мистця. Чи та злощасна реклями „татарського мистця" чи щось інше стало причиною того впертого замовчування, про це ми можемо лише здогадуватися.

Рема ми знаємо з чоловіком ще з Мюнхену, куди він потрапив незадовго після своєї втечі з УССР. Притягнув він увагу тамтешніх українців не лише своїми картинами, але саме українцям притаманними рисами характеру: скромністю, безпосередністю, привітністю і душевним теплом здобув він симпатію багатьох, і створився гурт його приятелів, що щиро опікувалися його долею. І нам було дуже прикро довідатися, коли ми приїхали до Ню Йорку, куди Рем потрапив пів року перед нами, що українці тут, опріч невеликої групки людей, його майже цілком зігнорували. Коли ж він по рокові перебування на чужині, без знання мови, з великими труднощами здобувся на першу самостійну виставку для української ж публіки, Ваш щоденник зробив йому лише „ведмежу прислугу", друкуючи перше інтерв'ю з ним під таким невдалим заголовком. І хоч зміст допису правильно змальовує життєвий шлях Рема, однак цей початок заголовку „Татарський мистець" мусів кожному читачеві найбільше впасти в око і запам'ятатися. Не даром на виставці більше запитів дістав Рем про своє походження, ніж про стиль чи зміст своїх картин.

Хочу отож тут заакцентувати, що Рем Б. є таки *український мистець*, що зрештою може потвердити кожний глядач його виставки. Що він не замовчує про своє походження, це лише освітлює з кращої сторони його, як людину. Я певна також, що висловлені мною думки тут поділяють також його приятелі-українці, яких він уже чимало здобув за недовчий час свого перебування поза батьківщиною.

Галина Гришко

Інтерв'ю зі стипендисткою Союзу Українок Америки в Бразилії

Стипендійна Акція Союзу Українок Америки для українських студентів в Бразилії широковідома серед загалу українського громадянства в ЗСА, з виїмком хіба авторів статтей про переселенчу акцію українських поселенців з Південної Америки. Як ми згадували в наших численних статтях та звідомленнях, Стипендійна Акція СУА є постійна. На сьогоднішній день (15 травня) маємо 110 стипендистів; учнів середніх і вищих шкіл та вдержуємо постійний контакт з численними рядами вихованків, опікунів, членами родин стипендистів, священиками, школами та представниками організацій.

Марійка Гупало

Щоб дати читачам інформації, ми перевели інтерв'ю кореспонденційною дорогою з нашою стипендисткою, Марійкою Гупало, студенткою університету в Куритибі, яке подаємо:

Питання: — Яке майбутнє української громади в Бразилії, на вашу думку?

Відповідь: — На мою думку стелиться краще майбутнє для української громади в Бразилії. Молодь рветься до вищих шкіл. Українці дорабляються, усвідомлюються, набирають національної гордости, виявляючи пошану до рідного.

Питання: — Чи є надія, що молодь, або бодай її більшість може залишитися при українстві, тобто знаючи українську мову, та будучи свідома свого національного походження?

Відповідь: — Є велика надія, що загал нашої молоді залишиться при українстві, знатиме рідну мову, звичаї, традиції та буде свідомою свого національного походження.

По наших організаціях зауважується, особливо по парафіях, — живе відродження у цьому напрямі. Скрізь навчають українознавства, влаштовують виступи, заохочують молодь, починаючи від дітей. Захоплення велике. Однак, найбільша трагедія і втрата для нас, це мішані подружжя, де наша частина, звичайно тратить і пропадає.

Питання: — Чи другі народи в Бразилії трактують українців нарівні з іншими, чи є якісь різниці?

Відповідь: — Трохи нас мішають з поляками. Подекуди нас уважають не-католиками, тому що маємо відмінний, східній обряд. Дякувати Богу, немає в Бразилії жадної дискримінації, усіх трактують рівно. Українці навпаки, мають більше пошани і признання, ради своїх традицій, обряду, фольклору і консерватизму.

Питання: — Які причини, що українці, бодай велика частина наших селян, залишилися на такому примітивному рівні, а другі народи здобули високі економічні добра?

Відповідь: — а) Тому, що до Бразилії приїхали лише вбогі, простенькі люди. Інтеліґенція скоро виїхала, бо Бразилія була в крайньому занепаді й не сподівалася кращої майбутности.

б) Інші народи здобули високі економічні добра, бо вже приїхали зорганізовані, мали постійну підтримку і економічний поштовх із заграниці.

в) Поволі українці набираються відваги, вчаться від чужих і є великий поступ і на цьому полі. Бразилія, країна великого економічного розвитку в майбутньому і це перша мета майбутнього керівника країни, те розвинути і використати.

Питання: — Що тримає українців разом?

Відповідь: — Церква, обряд, мова, організації і невтомна праця провідників і духовенства.

Питання: — Яке значення можуть мати стипендії СУА для української молоді?

Відповідь: — Стипендії можуть мати різне значення. Найважливіше, що діти з бідних родин можуть піти до школи й вивчитися. А також молодь вихована на українських стипендіях буде більше свідома свого українського походження, своєї культури та буде зберігати свої традиції, звичаї і обряд привезені з материка.

Питання: — Кому треба більше стипендійної допомоги, учням гімназії, чи студентам університету?

Відповідь: — Допомоги потребують одні й другі, кошти студента університету перевищують кошти гімназиста, але часто є такі, що без допомоги і гімназії не закінчать, а нам треба багато інтеліґенції.

Питання: — Яке є економічне положення українських поселенців в Бразилії?

Відповідь: — Багаті комерсанти і ті, що покінчили вищі школи (особливо лікарі і інженери) стоять дуже добре фінансово. Але є дуже багато бідних, нефахових зарібників по містах, як також дуже багато бідних хліборобів, які дуже бідують, часто їдять лише фасолю, бо не мають ні хліба ні молока. Дітям тих найбідніших дуже потрібна допомога, але часто їхні батьки не знають ваги науки. Ми їздимо по таких місцевостях з катехизацією, приготовляємо дітей до св. Сповіді і вчимо української мови старших і молодших, та приготовляємо з ними концерт під церквою, це під час наших вакацій.

* * *

Інформації подані у відповідях панни Марійки дають відповідь на чимало питань, тим, що зацікавлені життям українців в Бразилії. Очевидно, що це думки молодої студентки, яка з посвятою і ентузіязмом працює для піднесення культурно-освітнього рівня українських поселенців. Марійка Гупало, донька українських незаможніх селян, дуже здібна студентка хемії, якої діди приїхали до Бразилії з Галичини в 1907 р. Вона володіє дуже добре українською мовою. Стипендію для Марійки уфундувало Сестрицтво при церкві св. Покрови в Лібкомбі, Австралія, де Стипендійна Акція СУА також добре відома.

Стипендія для учнів середніх шкіл є 150 дол., для студентів університету 200 дол. річно. Також приймаємо менші пожертви на Стипендійний Фонд СУА; гроші просимо посилати до Централі СУА, у Філядельфії: UNWLA, 4936 N — 13 st. Philadelphia, Pa. 19141

Спонзор дістає знімку, інформації про стипендиста та адресу і може втримувати з ним листування. Всі пожертви можна відтягати від податку.

Теодозія Савицька
Референтка Суспільної Опіки Головної Управи СУА

Літній сезон школи танців і балету Марії Прядки

Савд Орандж. — Директорка школи танців і балету Марія Прядка повідомила, що вже 3-го червня розпочалися вписи до школи танців і балету на літній, осінній і зимовий сезон. Також приймається вписи тих юначок, які осінню будуть дебютувати. Школа вчить народні, сальонові і модерні танці, як також дає лекції балету і акробатики. Школа має також курси „слімнастики" — це рід руханки для осіб, які бажали б схуднути. Руханка переводиться модерними методами. Школа має курси для дітей, молоді і старших осіб. Літній сезон починається 24-го червня і триватиме до 30-го серпня ц.р. Додаткові інформації можна одержати в школі, яка знаходиться при 50 Савд Орандж евеню, Савд Орандж, Н.Дж., тел. (201) 762-7709.

Концерт Ганни Колесник у Бостоні

Всі похвальні рецензії в українській та в англомовній пресі Америки, Канади й Австралії, що появились з-під пера фахових чи й нефахових дописувачів про концерти славної оперової співачки Ганни Колесник, її могутній спів, повнозвучний, кришталевий тон, й про те, що вона окрім співу є ще й знаменита артистка, та що вона принесла нам нашу рідну, живу пісню в її повній красі й величі, були правдиві.

Це також доказав й бостонській громаді величавий концерт цієї вродливої мисткині співу Ганни Колесник, що відбувся в Бостоні в неділю дня 28 квітня ц.р. у великій залі бостонської клясичної гімназії. Це був передостанній концерт Ганни Колесник в рамках її великого концертового турне по Америці та Канаді.

Організацією й приготуваннями концерту в Бостоні займався місцевий Відділ УККА.

Хоча бостонська громада не така то численна, заповнила вона концертову залю, як ніколи досі. Цей небувалий концерт притягнув до Бостону також українців із сусідніх стейтів. Концерт відвідали й любителі клясичного співу англомовні та еспанськомовні приятелі української культури.

Безпосередньо, перед самим концертом, співачку Ганну Колесник, пяніста Володимира Ратушного та Володимира Колесника, привітав та представив публіці Орест Щудлюк, референт зовнішніх зв'язків Відділу УККА - Бостон, що був конферансьє на Концерті.

Публіка овацiйно вітала мистців з Києва та із захопленням зустрічала кожну майстерно виконану точку концертової програми, що складалась з не-українських і наших рідних оперових арій, з пісенної лірики та народних концертових пісень українських композиторів. Цей концерт, що в ньому виступила Ганна Колесник, меццо - сопрано київської опери,, був імпозантним - клясичною та драматично - ліричною інтерпретацією, блискучим забарвленням її голосу, високою технікою добірної дикції, що виходила також з глибини її чутливої душі. Співачка своїм співом й нам бостонцям створила мистецький пир української музики, розбуджуючи й залишаючи в нас подив, гордість й віру у велич української, рідної культури.

Бурхливі оплески публіки майже не вгасали. Славна співачка за кожною своєю появою на сцені причаровувала публіку. До кожної точки прибирала відповідну поставу й шляхетним драматизованим виразом лиця й рухами приготовляла себе й слухачів до кожної слідуючої мистецької пісні. Вона виконувала у той спосіб точки концерту, що крім шляхетної інтонації та дикції ще й відповідними рухами своєї постави й лиця дочаровувала красу композиції.

До тієї концертової величі причинився також віртуозним акомпаньяментом талановитий пяніст Володимир Ратушний. Вони обидвоє разом — співачка й пяніст — зворушили публіку до глибини душі.

При кінці концерту, голова бостонського Відділу УККА — Конрад Гусак, подякував виконавцям концерту в імені Відділу й української громади, а чотири дівчатка в українських народних строях вручили майстрам концерту китиці червоних рож на руки Ганни Колесник.

Після концерту, в залі української православної церкви св. Андрія в Бостоні (Джемейка Плейн), відбулося гостинне прийняття й зустріч громадянства з мистецькою родиною Колесників. Вечерю для гостей та обильну, дешеву перекуску приготовило Сестрицтво згаданої церкви. Ці самі пані — всі в вишиваних блюзочках, увічливо ослуговували всіх гостей. Понад двісті осіб на чолі з парохами обох бостонських українських церков та з парохами з-поза Бостону зібрались, щоб спільно вшанувати гостей.

Церковний комітет та Сестрицтво УПЦеркви в Бостоні привітали співачку Г. Колесник при вході на залю, за українським звичаєм — хлібом та сіллю.

Під час вечері сердечним словом привітав співачку Ганну Колесник та обох мистців протоієрей о. Мирон Пахолок, парох УПЦеркви в Бостоні, зараховувавши її до першорядних солістичних зірок України. Інж. Михайло Вінтонів, диригент новоснованого чоловічого хору при Українському Народному Домі — Бостон (Метепея), подякував мистцям за мистецький, музичний пир, та побажавши дальших успіхів, вручив їм в дарунку, осібно кожному, пам'яткові коверти та листівки з фотознімкою співачки, що їх він сам видав в Бостоні на пам'ятку, вшановуючи славні концерти Ганни Колесник і Володимира Ратушного по Америці й Канаді та їхнього чудового концерту в Бостоні.

Під час прийняття многі підходили до головного стола, вітали дорогих гостей Колесників потиском руки та сердечним словом й збирали їхні автографи.

Ганна Колесник подякувала не лише за гостинність бостонської громади, але також українським матерям, що тут на чужині вливають у душу своїх дітей любов до України та за їхню українську мову. Подякувала вона за пам'ятник Т. Шевченка у Вашингтоні, „бо з нами самітними є наш Тарас Шевченко немов наш Бог над нами". Вона ствердила також, що хоча серед тяжких обставин — там і тут — українська молодь скрізь стає свідома свого українства та рідного народу і його культури.

Несподіванкою вечора був виступ українського танцювального ансамблю „Бостон", що своєю граціозною технікою та радісним темпераментом, а надусе точним ритмічним й легким польотом, виконав в пошану гостей з України чотири народні танки: „Гуцульську коломийку," „Залицянку", „Катерину" та „В'язанку". Ця група танцюристів, це переважно українські студенти з терену Бостону під проводом Володимира Курила. Їм допомагає досвідчена балетниця Марія Магочієва, кол. танцюристка славного українського закарпатського ансамблю „Дукля" з Пряшева.

Гучні оплески публіки були винагородою танцюристам, а до глибини зворушена співачка Ганна Колесник обіймала й цілувала танцюристів та роздала їм свої червоні рожі, що їх дістала на сцені після її концерту в Бостоні.

Так закінчився повний мистецьких вражень вечір концерту Ганни Колесник в Бостоні.

— □ —

Наступного дня, в понеділок 29 квітня ц.р. родина Колесників в товаристві о. Мирона Пахолка та кількох громадян відвідала Український Дослідний Інститут при Гарвардському університеті, де всі зустрінулися з директором й керівниками, з українськими професорами, українськими студентами та з урядниками Українських Студій у Гарварді.

У розмовах, дискусіях, оглядинах Інституту та його великої бібліотеки, що з кожним днем збагачується у сотки книжок та архівних документів, задержались гості понад п'ять годин.

Відтак, по год. 3-ій після полудня, їх запрошено на принагідний обід у товаристві представників Гарвардського Інституту та о. М. Пахолка до бостонського ресторану.

Опісля, о год. 6-ій вечора родина Колесників від'їхала з Бостону у дальшу концертову дорогу.

Інж. Михайло Вінтонів

ЗБЕРЕЖІМ СЕБЕ ДЛЯ УКРАЇНИ

(Доповідь ред. Ярослава Гайваса у Філядельфії)

Заходами 12-го Відділу Організації Державного Відродження України (ОДВУ) ім. сог. Головінського у Філядельфії, 1-го травня 1974 р. в приміщенні УСО „Тризуб" відбулася доповідь ред. Ярослава Гайдаса на тему: „Наше майбутнє". Доповідач це відомий провідний діяч Організації Українських Націоналістів (ОУН), а сьогодні перший заступник голови Проводу Українських Націоналістів (ПУН) ред. Штуль-Жданович. Автор багатьох статей головно на сторінках „Українського Слова", „Нового Шляху", і щоденника „Свободи". Недавно об'їхав з доповідями усі більші українські скупчення в державах Західньої Европи, як також Арґентини, Бразилії та Австралії, які то зустрічі мали широкий відгомін в українській пресі вільного світу та на поневоленій Україні. Редактор Ярослав Гайвас нескорений борець проти комуно-московської окупації України.

Зустріч з ред. Я. Гайвасом відкрив голова 12-го Відділу ОДВУ у Філядельфії інж. Борис Ставничий запрошуючи до Президії члена ГУ ОДВУ проф. д-ра Богдана Гнатюка, який подав коротку інформацію про запрошеного до Філядельфії доповідача та керував дискусією. Секретарював Ю. Татунчак.

Доповідач не заколишував слухачів великими успіхами еміграції і не говорив, що легко і скоро прийде визволення України з-під окупації червоної Москви тому, що Україна має право на свободу. Москва, більше як коли-небудь в минулому, робить усе можливе, щоб право на незалежність України промовчувати, головно у вільному світі. Він остеріг українську еміґрацію, що визволення України не легке і не є справою завтрішнього дня. Але одночасно не було ще в українському житті таких великих можливостей на успіх як сьогодні. Ця можливість може бути неповторною. Доповідач надзвичайно вміло пояснив і ствердив банкрутство комунізму в СССР, звернув увагу на наростаючу там кризу, і, що Москва без України перестане бути, імперією та втратить авторитет у світі. Загроза цього на порозі, отож прискореним темпом Кремль робить усе, щоб рятувати імперію і усунути найбільшу небезпеку якою для Москви є український націоналізм. Одночасно з небувалою досі увагою Москва діє проти української еміґрації у всіх державах вільного світу, а зокрема у ЗСА і в Канаді. Вчора українці „були на службі" німецького фашизму, а сьогодні американського капіталізму, щоб розбити СССР — каже Москва — затираючи правду, що Українці вчора і сьогодні борються за свої людські права на землі — за свою свободу.

Хоч в СССР погано економічно і політично, але трудно говорити про розвал СССР, бо Москва робить усе, щоб рятувати себе і це її частинно вдається.

Москва русифікує всі неруссκі народи СССР; не хоче вже революції у світі, але сама хоче міцніти.

Доповідач звернув увагу на українську дійсність в поневоленій Україні. За останніх 50 років населення України не зростає.

Москва свідомо і рафіновано дозволяє українським поетам і письменникам діяти тільки в рамках прихильности до Москви і неподільности з русским народом, роблячи тим самим з України звичайну провінцію. В Москві робиться усе, щоб на Україні визбутись українського самостійного думання, прагнення власної окремої культури чи власної держави. Хитро-мудро висувається на перше місце російську мову, як необхідну, і вигіднішу. І це Москві вдається — повторяв доповідач. Це велика загроза, якій треба протидіяти! Стоїть питання як? Скільки нас є у вільному світі? Два мільйони? 2 мільйони українців це велика сила, коли вони є свідомими, і добре зорганізованими та об'єднано виступають. Погляд, що ми тільки еміґрація, дуже неправильний, шкідливий, який творить збайдужіння, легковажність, безсилля.

Не тому ми рятували життя перед большевицьким наїздом на українську землю і подалися на Захід, щоб забути за рідну Україну, щоб тільки добре жити й багатіти, а тому, щоб продовжувати велике діло — визволення України. Треба нам віддано працювати на усіх наших позиціях, в фабриках і на кожному місці. Нам треба бути матиріяльно незалежними, мати свої власні доми, робітні і фабрики, будувати власні церкви, школи і культурно-освітні установи, дітям нашим обов'язково давати високу освіту, творити українську силу, бо тільки сильні перемагають.

Усі вістки з України, а їх багато, кажуть, що там багато надій на українську еміґрацію. Це ж покинув Україну цвіт народу, оті найкращі патріоти, які не могли встоятись в боротьбі, але не впали духом. Москва знає про це. Вона називає нас недобитками, висміює в гумористичних виданнях, зневажає та обезцінює перед українським народом, але одночасно боїться нас, дуже боїться. Москва розсилає українським емігрантам „Вісті з України" та всяку іншу протиеміграційську пресу, посилає своїх агентів, щоб уводити українську еміґрацію в блуд, розкладати її та цькувати одних на других — шукати прихильників поневоленої України. Москва не жалує грошей для цієї чорної роботи. Доповідач інформував слухачів про українську еміґрацію в Південній Америці, хвалив їх, що пережили дуже важні часи прочищуючи праліси, щоб здобути землю для прожиття, боронячи себе перед законами перетоплювання, які тепер вже заникають і українці свобідніше можуть зберегати себе українцями. Найкраще — сказав доповідач — в Австралії, де українські поселенці за короткий час збудували 8 українських церков, школи і культурно-освітні приміщення, де українці католики з православними українцями живуть подружньому, з одним спільним бажанням зберегти себе і своїх дітей для праці у визвольній боротьбі України. Там, далеко від України оформилося хотіння жити справжнім українським життям, зберегти і розбудувати свою українську силу для всебічної допомоги України. Тільки сильна культурно, економічно, і політично українська еміґрація може конкретно допомогти і причинитися до визволення України і створення самостійної держави.

По закінченні доповіді були запити і дискусія. Велике число зголошених дискутантів було доказом зацікавлення порушеною темою.

Дискутанти згодилися з поглядом доповідача, що кожний здобуток, кожне досягнення на еміґрації, є допомогою Україні. Від якости і сили цих здобутків залежить наше майбутнє і тут і там. Порушено справу боротьби з фальсифікаторами історії України в енциклопедіях та шкільних підручниках, зокрема у ЗСА. Унормувати шкідливу партійну боротьбу між поодинокими українськими середовищами мають провідники, а не ми.

Школи при українських католицьких парохіях вони не виховують, а денаціоналізують нашу молодь.

Українці, які стали у проводі СССР і мають деякі вищі посади в Москві, перестали бути українцями, а стали на службу ворогові України.

Почала українська еміграція видавати енциклопедію, на поневоленій Україні теж видали. Появилася еміграційні видання про українське мистецтво, на Україні теж появилися. Почався на еміґрації реґіональний рух і видання, на Україні теж появилася історія міст і сіл. Видання на поневоленій Україні не є правдиві. Видані так як цього бажає Москва, а наші видання на еміґрації правдиві, служать народові нашому і Україні. В цьому чергова заслуга еміграції.

Вдарити сміливіше по ворогові. Зі сорочками нести українську вільну пресу на Україну, говорити сміливіше. Ставити спротив в русифікації.

Будьмо сильні, а союзники знайдуться і числитимуться з нами.

Нашу молодь треба розуміти і тоді її здобувати. Вона вихована в інших умовах як батьки. У Франції уважає себе французькою, а в Америці американською. Тільки беручи це під увагу можна її нахиляти до активности в українській визвольній боротьбі. В Сенаті Америки тому не маємо українців, бо не маємо на це відповідних людей. Наше майбутнє має бути збудоване на нашій силі тут і там.

Ті, які відвідали рідню та знайомих на Україні, дякували за дарунки, але з ще більшим зацікавленням питалися, що ви там в Америці робите для України, чи не тонете у добробуті? Там воля, змога, рятуйте Україну! Україна чекає від нас праці і збільшення активности.

Інформуючи про цей цінний виступ ред. Ярослава Гайваса у Філядельфії; треба пригадати, що в нас відбувся подібний виступ дня 9 березня 1974 р. Президента УНР в екзилі Миколи Лівицького, який розказав про поїздку до Австралії та Західних Стейтах Америки. Обидва провідні діячі подібно підкреслювали наростаючу небезпеку русифікації на Україні, і політику Москви в напрямі нищення українців, як окремої нації, теж подібно вказували на еміґраційні труднощі — підкреслюючи при тому великі можливости створення української сили на еміґрації, як рішаючого чинника у визвольній боротьбі України.

Микола Вайда — прес. реф.

Никифор — не Криницький тільки Ференч

(З польського ілюстрованого журналу „Пшекруй" ч. 1320, на українську мову переклав В.Б.К.)

Ми вирушили в дорогу з кустосом новосандецького музею, мґром Тадеєм Щипанським. Наша дорога провадила через прекрасні панорами, вздовж річки Ропи в напрямку курорту Висока, та я не надто вірив в успіх нашої виправи.

Поперше — ми не знали, чи збереглися метрикальні книги греко - католицької парафії у Високій та чи вони находяться на своєму місці. Подруге, чи знайдемо впис, який дозволить нам докладніше окреслити походження Никифора.

Усі дотеперішні знавці цієї справи припускали, що мистець уродився в Криниці, а ми розшукували слідів його матері у Високій.

На перший слід я натрапив перед кількома роками в оригінальній постаті Михайла Н., якого ще Никифор називав „Михайлом з бородою". Михайло з бородою твердив, що пам'ятає Никифора з часу Першої світової війни підростком, що міг мати яких 15 - 16 років. Він називав свою матір „Ониха", чи якимсь того роду, дуже неокресленим звуком.

Від цеї вихідної, Тадей Щепанський, почав самостійне розслідування. Він ходив по Криниці й збирав вістки від старих людей, що ще пам'ятали матір Никифора. З дрібних інформацій створилася ось така картина: загадкова Ониха прибула до Криниці з Яструбця, недалекого лемківського села. Ніхто не знаю ні її імени, ні прізвища. Вона не була цілком нормальна, і, так як Никифор, з уломністю в мові. Яструбець не був її батьківським селом. Раніше вона працювала в Тиличу, в якогось торгівця рогатою худобою, в якого пасла корови. До Тилича вона прийшла з дальшої місцевости, з Високої, що вже лежить в повіті Горлиці.

У споминах старих людей постійно переплутується прізвище „Древняк, Деревняк, Деревник". Був це чоловік, що мандрував по околиці з реґіональною капелею та грав на весіллях. Люди того часу, саме його, тихцем, вважали батьком Никифора. Він, правдоподібно, стягнув цю Ониху враз з малим Никифором до Криниці. Чи це кревняк, чи любчик уломної, лемківської дівчини?

З мґром Щепанським маємо другу вихідну. Судово відтворена метрика Никифора приспорила йому літ: 1895 рік народження. Це ненадто згоджувалося з віроґідною інформацією, яку я мав від Михайла Н. з Криниці-Села. Отже, ми постановили шукати в метрикальних книгах сімдесятих років минулого століття такі жіночі ймення, що були би подібні до Ониха. Кустос підбирав імена: Іріна, Евфрозина — переставляючи їх на белькотливу мову Никифора. Але, це тільки з трудом уподібнювалося до Ониха.

Коли ми приїхали до Високої, ми нікого не застали в пахучім модриною костелі (очевидно, українська церква. - прим. перекладача), ані на приходстві. Все ж, ми довідалися, що метрикальні книги находяться у Цивільному Уряді, в Устю Горлицькім. Саме перед коротким часом, ми переїздили цю місцевість, отже треба було вернутись до неї.

В Устю мила урядничка, Христина Ванат згодилася перекарткувати разом з нами книги кінця XIX століття. Маґістер взяв до рук найстаршу і перешукував біля 1870 р., а я взяв другу на зламі 19 - 20 століть. Розуміється, не шукав Онихи, а самого Никифора. Притому, я пропускав усі ті вписи де згадувалося батька дитини, а зате шукав тих, що були записані як „ільлєґітімі". При цьому треба сказати, що метрикальні книги греко-католицьких парафій були ведені латинською мовою, що небудь-як мене здивувало.

Довго тривав наш розшук, хоча парафія не була велика, але протягом літ призбиралось багато вписів. Притому я завважив, що дослівно, всі нешлюбні діти вчасно повмирали, звичайно після кількох тижнів, чи місяців.

Дев'ятнадцятий вік кінчився, і хоча я переглянув багато вписів, проте, взагалі, не знайшов імення Никифор.

І, коли я вже цілком втратив надію на успіх, несподівано появилось: „Нікифорус, ільлєґітімі, натус 6 Юнії 1900. Мати: Евфрозина Ференч, дочка Теодора Ференч і Марії з дому Деревняк. Докладний канцеліст (український священик! - прим. перекладача) ще й занотував родичів Марії Деревняк, а ними були Андрій Деревняк і Евдокія з дому Ступінська.

Коли Христина Ванат переписала мені цю метрику (метрикальних книг нікому не можна давати до рук), ми ще довго були немов приголомшені. В тому було багато, що згоджувалося з інформаціями, які були в нашому посіданні. Ми теж знайшли хресних батьків Никифора: Симеона Коцура і Тевронію дружину Ваврина Мороха.

Ось і маємо метрику Никифора! Вкінці ми відкрили таємницю походження славного в краю й світі „наївного маляра". Якщо це є дійсно метрикальний запис нашого Никифора, то він є парадоксом, що був відкритий щойно після його смерти.

Переглядаючи літературу про Никифора, я ствердив ще одне, а іменно, тільки один з авторів, а саме Ігнаци Вітц, в книжці „Великі малярі аматори" пише, що Никифор прийшов на світ в одному з лемківських сіл біля Криниці. Він, мабуть, тільки один мав рацію.

Наше відкриття, було тимбільшим парадоксом, що саме в тому дні прибув до Криниці на конференцію в справі будови гробівця для Никифора артист - скульптор Броніслав Хроми, що має виконати проєкт нагробної різьби. Можна сподіватися, що в осінню пору, Никифор уже буде перенесений до власного гробівця. Одночасно при в'їзді до Криниці-живця буде відкритий музей присвячений творчості Никифора, як теж інших „наївних" малярів.

Маю в себе картинку, яку подарував мені Никифор (він це робив, звичайно, нерадо) після однієї з наших спільних поїздок по довколишніх селах. Він намалював дім в селі Фльоринка, в пейзажу, що дослівно нагадує Високу. І щойно сьогодні я зауважив напис, — як звичайно незрозумілий — на долішній лінії картини „Фронч всі село".

Був би я надмірним оптимістом, якщоб твердив, що Никифор намагався тут написати своє правдиве прізвище, перекручуючи його як все, що будь-коли писав. Фронч замість Ференч.

Януш Рошко

Будівничі української історичної науки

(П.С. - УІТ). Українське громадянство розуміє вагу української історичної науки і праці українських істориків, які стоять на сторожі історичної правди України. Минулого року, з нагоди 10-ліття „Українського Історика" започатковано збірку на видавничий фонд „Українського Історика" і інших запланованих публікацій Історичного Товариства. Тут йдеться про важливі, фундаментальні історичні праці в українській і англійській мовах, які причиняться до висвітлення різних періодів української історії. Якщо взяти до уваги сучасну американську і совєтську історіографію в яких український історичний процес представлено в необ'єктивному, а дуже часто фальшивому насвітленні — тоді ще виразніше бачимо обов'язок українських дослідників, які займаються дослідженням історії України. Із запланованих праць вже здано до друку монографію проф. Я. Пастернака про ранніх слов'ян, а також поширено об'єм і тематику „Українського Історика" — одинокого українського історичного журналу поза межами України.

Тому, що в минулому році не зібрано навіть четвертої части (наша ціль створення 50-тисячного видавничого фонду) — вирішено продовжити збірку впродовж 1974 року. Кожний свідомий українець, українські установи які розуміють вагу української національної історіографії, повинні стати будівничими української історичної науки і бодай одноразово зложити свою пожертву на її розбудову.

Видавничий Фонд „Українського Історика" Листа, ч. 9

Фундатори У.І.: Роман Пристай — 500 дол. Добродії У.І.: Степан Ничка. Прихильники У.І.: Антон Бурянник — 80 дол., Ярослав Михайлович — 50 дол., Йосиф Марусяк — 50 дол., К. Мигаль — 50 дол. По 25 дол.: Стефан Шологон, д-р Ізяслава Заяць, мґр Іван Стебельський, О. Буртик (Український Робітничий Союз). По 15 дол.: І. Шкільник, Ліда Коровник, Дмитро Хомин (замість квітів у пам'ять бл. п. ред. Івана Ставничого), В. Марущак, інж. І. Гаєвський — 13 дол. По 10 дол.: Володимир Гошовський, Б. Кульчицький, ред. П. Ямняк, мґр С. Домарадський, Відділ УКК. По 5 дол.: Михайло Смик, І. Дубровський, В. Білинський, Е. Кохальський, П. Головачук, д-р Б. Свистун, І. Хомко, П. Пікулович, В. Новацький, д-р Денис Квітковський. По 3 дол.: Олександер Ковальчук, д-р Пундій, ред. К. Крупський.

Пожертва Українського Студентського Видавництва в Балтімор

Панна Марійка Поліщук, Секретар Студентського Видавництва в Мериленд — переслала від згаданої установи 600 дол. призначених на видання праці з історії українського студентства. Завдяки цій щедрій дотації і вирозумінню українського студентства появиться у виданнях УІТ перший обширніший нарис Історія Центрального Союзу Українського Студенства в опрацюванні д-ра Марка Антоновича. Беручи до уваги, що історія українського студенства належить до найбільш занедбаних ділянок — згадана праця виповнить існуючу прогалину. Українське Студентське Видавництво може стати прикладом для інших установ українського студентства.

Подарунок Пані Емілії Завільської

Відома малярка Емілія Завільська подарувала на видавничий фонд „Українського Історика" дві картини. Також передала від визначної малярки Л. Мороз один образ. Під час відзначення десятиліття У.І. в Клівленді (11 травня ц.р.) ці три картини закупили українські громадяни на суму 150 дол. З признанням треба підкреслити, що українські мистці активно допомагають в розбудові української історичної науки.

* * *

Усім жертводавцям — будівничим української національної історіографії складаємо щиру подяку. Заразом пригадуємо, що пожертви можна надсилати окремими ратами на слідуючу адресу:

"The Ukrainian Historian"
P.O. Box 312
Kent, Ohio 44240, U.S.A.

До п'ятиліття Спортової Школи

Цьогорічний літній сезон для УСТ „Чорноморська Січ" в Нюарку є ювілейним, не для самої „Чорноморської Січі", бо сама „Ч. Січ" уже святкує 50-ту річницю свого існування, але ювілейним з нагоди 5 річниці „Спортової Школи Січової" — цієї улюбленої дитини спортоого Т-ва „Ч. Січ".

Мимохіть впадають в око паралелі минулого й сучасного: юнацька лицарська школа на берегах Дніпра, що століттями існувала при Запорізькій Січі, готуючи незламних бійців за права та волю українського народу, яка своїм корінням входила в ще дальше минуле, аж до княжої доби, з її знаменитим вишколом „отроків", які творили надійну резерву славних княжих дружин.

Правда, „Січова Спортова Школа" знаходиться за тисячі кілометрів від рідної землі, але її вихованці — це прямі нащадки славних лицарів запорізьких. Очевидно, що обставини інші; не незламних вояків готує Спортова Школа, тільки твердих бійців на спортових полях та доріжках, що гідно будуть захищати вічне ім'я України в широкому світі.

5 років тому (1970 р.) започаткувала „Чорноморська Січ" Спортову Школу. Спочатку, як „Футбольну Школу", яку першого сезону закінчили 25 юнаків. Українська суспільність схвалила та оцінила спробу управи УСТ „Чорноморська Січ" щодо заснування Спортової Школи, посилаючи дітей на спортовий вишкіл. Ріст школи виявився винятковим, на четвертому літньому сезоні в школі взяли участь вже 170 юнаків та юначок, що порівнюючи з першим роком становить приріст на повних 680%, тобто майже в 7 разів.

Такому швидкому ростові школи сприяло й мальовниче положення „Верховини" відпочинкової оселі Українського Робітничого Союзу, де Спортова Школа вигідно розмістилася, знайшовши вирозуміння та підтримку з боку проводу цієї братської організації, яка таким робом також включилася у виховання нашої молоді.

Зростала Спортова Школа не лише чисельно, поліпшувалася, збагачувалася та поширювалася виховна програма, розшукувалося та притягалося до участи й нові фахові інструкторські сили, з єдиною метою — дальшого покращання спортового виховання нашої молоді.

Як довідуємося з розмов із проводом УСТ „Чорноморська Січ", п'ятий-ювілейний сезон Спортова Школа збирається зустріти з новими виховними плянами та збільшеним інструкторським складом. Крім, вже практикованих раніше, спортових гор: відбиванки, тенісу та футболу, додаються ще кошиківка та бедмінтон, а зі спортових ділянок: гімнастика та легкоатлетика з цілим рядом підвідділів; також шахи, як певна база інтелектуального розвитку юнацтва.

Можливо, що будуть створені й окремі кляси дорослих, спочатку, очевидно лише як пробні. Можливо вдасться зорганізувати й річні спортові змаги сеньйорів. українців у світі виявилось взагалі фізичне виховання сильно занедбаним, порівнюючи з фізичним вихованням українців на рідних землях, де спортом охоплено майже повних 25% населення, тобто приблизно 12 мільйонів людей, або кожний четвертий — активний спортовець.

А спорт потрібний в однаковій мірі, як для молодих, так і для старших, бо ж „у здоровому тілі — здоровий дух"!

Чи матиме Спортова Школа успіх і цього року? Сподіваємося, що так! То ж до милої зустрічі на „Верховині".

І. Г.

ЗВІДОМЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ 1974 Р.

В квітні Український Народний Союз збагатився дуже поважною кількістю нових членів. Їх прибуло в тім однім місяці 656 й так число придбаних в цім році членів, за перші чотири місяці, дійшло до 1,784, чим можна не тільки тішитися, але й гордитися. Покривши ними всі місячні втрати, загальне число усіх членів УНС підвищилося з кінцем квітня на 376 членів і дійшло до 89,560. Отож бракує ще тільки 440 членів для того, щоб досягти давно ожидане й гаряче бажане число 90,000.

При здобутті такого гарного успіху в квітні причинилися передовсім конвенційні делегати, які намагалися виконати свою „делегатську десятку", а при тому допомогти виконати наш доконвенційний плян. Першими поміж ними були дев'ять союзових діячів, які в квітні дали від 10 до 39 нових членів. Як на один місяць, це направду дуже велике досягнення і посвята. Тому імена й знімки цих заслужених організаторів членів подані в звіті.

Збираючи разом всі чотири - місячні здобутки можемо радіти, що вже маємо 8 цьогорічних членів почесного Клюбу Заслужених, які дали від 25 до 53 членів, а далі, що маємо ще 49 Будівничих Союзу, які придбали від 10 до 24 члени. Крім цих 57 осіб, які досі придбали по бодай 10 членів, маємо 68 Відділів, які чи то силами самих секретарів, чи більше осіб, також придбали бодай по 10 членів за останні чотири місяці. І це є чималим досягненням.

Щоб так тільки ми йшли далі в черговім місяці, то доля нашого росту в цім конвенційнім і до того ювілейнім році буде запевнена. Тому не приставаймо в праці, не спочиваймо на лаврах, але спільними силами добиваймося ще більших успіхів.

В травні і в червні пам'ятаймо ще, що хоч доконвенційне змагання між організаторами закінчилося, то до кінця червня ведеться інше, дуже цінне й інтересне змагання за те, хто з новопридбаних членів здобуде одну з численних нагород. Не забуваймо, що найвища нагорода, яка може припасти в уділі кожному новому членові, що забезпечився в УНС в цім році до кінця червня, виноситиме повних тисячу долярів! Скажіть це тим, які ще не забезпечені в УНС, або яким треба піднести висоту свого замалого забезпечення, що вони можуть, при щасті, здобути тисячу долярів. Вони напевно матимуть довір'я до УНСоюзу й радо візьмуть участь у цім змаганні і, не відкладаючи на пізніше, підпишуть Вам членську заяву. Але поспішіться, бо час минає швидко.

Врешті також організатори членів повинні пам'ятати, що якщо їх члени здобудуть нагороду, організатор також дістане нагороду у висоті 10 відсотків нагороди здобутої новим членом. І для цієї приємности й користи варто ще добре, дуже добре попрацювати до кінця червня.

А щоб мати більшу шансу на здобуття цих нагород, забезпечуйте членів на вищі суми. Кожна тисячка життьового забезпечення рахується у нашій грі за окреме забезпечення, тому чим більше тисяч, тим більше шанс здобути нагороду для Ваших нових членів і для Вас самих.

ЧЕМПІОНИ ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ В КВІТНІ 1974 Р.

П. Ч.	Організатор	Число Відд.	Придбав членів	забезп.	АДД
1	В. Кобіто	121	39	$ 52,000	1 АДД
2	Д. Пиш	458	26	106,000	
3	Р. Татарський	94	25	116,000	10 АДД
4	М. Кігічак	240	21	80,000	8 АДД
5	В. Сенежак	27	14	29,000	2 АДД
6	М. Фединишин	155	13	27,000	2 АДД
7	П. Фуґа	321	12	24,000	3 АДД
8	Анна Гарас	47	10	34,000	5 АДД
9	А. Ціздин	55	10	19,000	1 АДД

121 В. Кобіто — 39

458 Д. Пиш — 26

240 М. Кігічак — 21

155 М. Фединишин — 13

47 Анна Гарас — 10

55 А. Ціздин — 10

Знімок не прислали: Р. Татарський, В. Сенежак і П. Фуґа.

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ ПО ОКРУГАХ У КВІТНІ 1974 Р.

Ч. В.	Організатор	Придбано у квітні	Сума забезпечення	АДД	Разом у 1974 р.
	Округа АЛЕНТАВН				
47	Анна Гарас	10	$ 34,000	5 АДД	
	Ольга Цегельська	1	3,000		21
48	С. Івасечко	1	5,000		2
124	І. Драбик	1	1,000		1
147	І. Гуцайлюк	6	17,500	2 АДД	21
	Разом	19	$ 60,500	7 АДД	
	Округа БАЛТИМОР				
15	О. Зинюк	6	$ 17,500		6
55	А. Ціздин	10	19,000	1 АДД	11
81	А. Лукіянчук	3	7,000		4
320	І. Малко	3	2,500		7
	Разом:	22	$ 26,000	1 АДД	
	Округа БОСТОН				
224	О. Ірха	1	$ 2,000		4
	Округа БОФФАЛО				
127	О. Бережницький	2	$ 2,000		
	А. Кобрин	1	5,000	1 АДД	
	І. Гаврилюк	1	1,000		21
360	І. Гаврилюк	2	2,000		
	О. Бережницький	1	1,000		10
	Разом	7	$ 11,000	1 АДД	
	Округа ЧИКАГО				
22	Олена Олек	5	$ 14,000	2 АДД	25
33	Софія Оріх	1	1,000		3
51	М. Ольшанський	4	4,000		9
106	А. Іванюк	5	14,500	2 АДД	
	В. Ничай	2	2,000		18
118	П. Коцелко	3	8,000		
	Христина Палиняк	1	1 000		
	А. Іванюк	1	1,000		8
131	Л. Боднар	1	5,000	1 АДД	4
157	В. Матичак	1	1,000		5
221	Марія Шпікула	9	30,000	3 АДД	
	В. Гавдьо	6	11,000	1 АДД	21
250	М. Чуйко	1	1,000		1
379	М. Семків	7	5,500		10
399	Р. Припхан	5	5,000		18
452	Марія Сцебело	7	18,000	2 АДД	12
472	Стефанія Кочій	5	17,000	3 АДД	5
	Разом	64	$ 139,000	14 АДД	
	Округа КЛІВЛЕНД				
50	Людмила Кичун	2	$ 10,000	2 АДД	2
115	П. Бабич	3	20,000	1 АДД	3
233	Б. Дейчаківський	8	42,000	4 АДД	14
240	В. Якима	3	15,000	3 АДД	
	М. Кігічак	21	80,000	8 АДД	45
295	М. Коваль	1	1,000		2
336	Г. Кисіль	4	13,000	2 АДД	6
	Разом	42	$ 181,000	20 АДД	6
	Округа ДЕТРОЙТ				
20	Р. Куропась	4	$ 10,000	1 АДД	5
94	В. Бойд-Борискевич	7	50,000		
	Р. Татарський	25	116,000	10 АДД	52
146	Г. Корб'як	2	3,000		16
165	Марія Пелехата	1	3,000		5
235	М. Бобер	9	13,000		10
292	П. Федик	2	3,000		12
303	В. Лещук	6	10,000		11
	Разом	56	$ 208,000	11 АДД	
	Округа ДЖЕРЗІ СИТІ				
25	Квітка Стецюк	3	$ 3,000		17
70	П. Фуґа	2	2,000		7
170	Галина Гаврилюк	9	20,000	2 АДД	14
171	П. Фуґа	4	8,000	1 АДД	
	Стела Раєн	3	7,000	1 АДД	10
270	П. Фуґа	3	11,000	2 АДД	
	О. Островський	1	1,000		8
286	Павлина Валютанська	1	500		1
287	О. Стецура	5	12,500		
	П. Фуґа	2	2,000		13
	Разом	33	$ 67,000	6 АДД	
	Округа МІННЕАПОЛІС				
345	М. Каркоць	2	$ 2,000		7
385	Я. Карп'як	3	13,000	1 АДД	3
	Разом	5	$ 15,000	1 АДД	
	Округа МОНТРЕАЛЬ (Канада)				
465	Текля Мороз	4	$ 31,000	2 АДД	16
474	Дарія Манило	3	15,000	2 АДД	6
475	Р. Стефанюк	6	10,000	1 АДД	
	Д. Попадинець	6	6,500		
	В. Дідюк	3	15,000	3 АДД	12
492	Марія Юзик	1	2,000		13
	Разом	20	$ 79,500	8 АДД	
	Округа НЮАРК				
14	М. Отрок	1	$ 2,000		5
27	В. Сенежак	14	29,000	2 АДД	
	Ярослава Олесницька	1	5,000		
	Евгенія Ратич	1	1,000		18
37	Анна Гнатюк	5	9,000		
	Ольга Осередчук	1	1,000		9
76	В. Боярський	2	6,000	1 АДД	7
219	Марія Юров	1	1,000		11
371	Стефанія Стеців	1	1,000		4
490	С. Чорномаз	5	5,000		9
	Разом	32	$ 60,000	3 АДД	
	Округа НЮ ГЕЙВЕН				
59	М. Снігурович	1	$ 3,000		9
207	М. Снігурович	2	10,000	1 АДД	2
387	В. Олійник	3	7,000		6
414	М. Снігурович	7	18,000	3 АДД	
	І. Телюк	1	500		11
	Разом	14	$ 38,500	4 АДД	
	Округа НЮ ЙОРК				
5	М. Хоманчук	8	$ 7,000		25
8	В. Мандзій	1	1,000		6
16	М. Москаль	1	1,000		3
19	Р. Голіят	1	5,000	1 АДД	1
158	А. Саноцький	2	10,000		17
194	Є. Манацький	2	4,000		7
200	І. Пригода	2	2,000		13
204	В. Палідвор	1	2,000		12
325	В. Цюпа	4	8,000		9
327	А. Копистянський	3	8,000	1 АДД	
	В. Шпачинський	1	1,000		10
435	С. Курляк	1	1,000		1
489	М. Шпетко	2	6,000	1 АДД	
	Разом	29	$ 56,000	3 АДД	
	Округа НІЯГАРА (Канада)				
416	В. Дідюк	2	$ 55,000	1 АДД	11
458	Д. Пиш	26	106,000		41
	Разом	28	$ 161,000	1 АДД	
	Округа ПАССЕЙК				
42	П. Головачук	3	$ 5,000		6
182	Г. Клименко	1	500		2
	Разом	4	$ 5,500		
	Округа ПЕРТ АМБОЙ				
155	М. Фединишин	13	$ 27,000	2 АДД	21
344	Олександра Яворська	1	1,000		3
349	М. Захарко	6	17,000	2 АДД	10
372	Софія Лонишин	1	3,000		
	О. Ярема	1	2,000		5
	Разом	22	$ 50,000	4 АДД	
	Округа ФІЛЯДЕЛЬФІЯ				
10	К. Хільченковський	4	$ 17,000	1 АДД	6
32	Я. Лебідь	3	15,000	3 АДД	
	М. Хомин	5	5,000		10
45	М. Пришляк	3	7,000	1 АДД	
	В. Колінко	2	1,500		6
83	А. Кушнір	3	5,000		
	С. Гавриш	1	1,000		18
105	Й. Ракочий	1	1,000		2
116	С. Шилькевич	4	3,000		6
128	М. Глова	1	1,000		1
153	І. Одежинський	6	6,000		
	М. Прасіцький	1	1,500		24
216	І. Одежинський		5,000		12
239	І. Одежинський		3,000		11
245	М. Голінко	4	8,000	1 АДД	7
261	П. Аркотин	3	4,000		6
321	Д. Чук	2	2,500		
	П. Фуґа	1	1,000		9
324	І. Бабяк	3	3,000		7
347	Катерина Ґордон	1	1,000		3
352	Я. Щербак	1	5,000	1 АДД	1
362	Ф. Петрик	3	3,000		14
375	І. Данківський	4	4,000		
	І. Одежинський	1	4,000		9
388	С. Шевченко	1	1,000		1
397	М. Нич	1	5.000		3
424	Л. Івашина	1	1,000		
	І. Одежинський	1	1,000		13
430	І. Кігніцький	7	10,500	1 АДД	18
	Разом	73	$ 126,000	8 АДД	
	Округа ПІТСБУРГ				
53	К. Сачко	3	$ 4,000		
	Д. Головатий	2	3,000		9
56	П. Когут	2	2,000		3
63	М. Турко	1	2,000		2
120	В. Рефт	2	3,500		14
132	М. Смерека	1	1,000		1
161	А. Джула	5	4,000		11
264	Б. Грицишин	2	6,000		2
276	С. Іваницький	5	5,000		14
	Разом	23	$ 30,500		
	Округа РОЧЕСТЕР				
285	А. Скібіцький	1	$ 2,000		3
316	В. Гавриляк	1	1,000		
	І. Новак	1	500		
	В. Гой	2	2,000		9
343	Марія Сверида	1	500		6
367	В. Попович	6	3,500		12
	Разом	12	$ 9,500		
	Округа СКРЕНТОН				
123	І. Голик	2	$ 6,000		2
406	М. Мартинюк	6	26,000	4 АДД	7
	Разом	8	$ 32,000	4 АДД	
	Округа ШАМОКИН				
7	Олена Словік	1	$ 2,000		3
78	І. Петрунцьо	8	21,000	3 АДД	14
85	Т. Панько	1	2,000		1
164	І. Кудрич	2	6,000	1 АДД	3
242	О. Чабан	8	15,000		12
305	М. Гентош	5	7,500		6
	Разом	25	$ 53,500	4 АДД	
	Округа СИРАКЮЗИ - ЮТИКА				
121	В. Кобіто	39	$ 52,000	1 АДД	
	Д. Матавіско	1	3,000		53
271	І. Чопко	1	1,000		1
330	Я. Мартинюк	4	4,000		4
	Разом	45	$ 60,000	1 АДД	
	Округа ТОРОНТО (Канада)				
408	І. Курман	1	$ 3,000		8
436	П. Вербовецький	2	6,000	1 АДД	8
439	В. Зацерковний	5	10,000	1 АДД	6
441	Д. Заневич	1	1,000		4
442	В. Левицький	4	16,000		
	В. Дідюк	2	7,000	1 АДД	8
460	П. Сахаревич	2	8,000		10
469	К. Чорномаз	2	2,000		4
478	М. Ополько	3	15,000		7
	Разом	22	$ 68,000	3 АДД	
	Округа ТРОЙ				
13	П. Шевчук	5	$ 19,000		16
57	М. Савків	1	2,000		3
150	І. Тарнавський	4	11,500	2 АДД	4
191	Р. Колодій	5	5,000		25
266	В. Варшона	1	3,000		
	В. Труфин	1	1,000		16
	Разом	17	$ 41,500	2 АДД	
	Округа ВІЛКС БЕРІ				
236	М. Скерпон	1	$ 1,000		5
	Округа ВІННІПЕҐ (Захід Канади)				
445	І. Геврик	2	$ 6,000	1 АДД	4
503	І. Войтів	1	20,000		
	Разом	3	$ 26,000	1 АДД	
	Округа ВУНСАКЕТ				
93	М. Іваницький	1	$ 1,000		3
206	Л. Гардінк	5	13,000		10
	Разом	6	$ 14,000		
	Округа ЯНҐСТАВН				
230	П. Ліщак	1	$ 3,000		3
	Округа ЦЕНТРАЛЬНА				
226	М. Кальба	1	$ 5,000	1 АДД	1
356	О. Продивус	5	10,000		
	М. Депа	8	6,000		22
	Разом	14	$ 21,000	1 АДД	
	НЕОБ'ЄДНАНІ ВІДДІЛИ				
79	А. Рудник	1	$ 5,000		2
145	П. Тетанич	1	5,000		1
368	В. Подубинський	1	1,000		1
467	Т. Лялька	3	3,000		5
488	Я. Ваkович	2	2,000		2
	Разом	8	$ 16,000		

ЗДОБУТКИ ОКРУГ УНСОЮЗУ У КВІТНІ 1974 РОКУ

П. Ч.	Округа (осідок)	Кільк. Від.	Придб. у квітні	чл. членів	Разом у 1974 р. на суму	АДД
	Область С. ГАВРИША — Округи Пенсильвенії і Ню Джерзі					
1	Філядельфія, Па.	37	73	204	$ 381,000	22
2	Нюарк, Н. Дж.	22	32	86	195,500	10
3	Джерзі Сиґі, Н. Дж.	11	33	70	148,000	16
4	Перт Амбой, Н. Дж.	12	22	54	133,500	8
5	Шамокин, Па.	20	25	49	98,500	7
6	Алентавн, Па.	12	19	48	156,500	16
7	Балтимор, Мд.	9	22	37	83,500	3
8	Пассейк, Н. Дж.	7	4	19	26,500	
9	Скрентон, Па.	9	8	13	35,000	4
10	Вилкс Бери, Па.	9	1	10	14,000	
	Разом	148	239	590	$ 1,272,000	86
	Область Округ — Іллиной, Мичіґен і Огайо					
1	Чикаґо, Ілл.	35	64	147	$ 351,500	35
2	Детройт, Мич.	20	56	123	474,500	31
3	Клівленд, Огайо	20	42	78	301,000	33
4	Янґставн, Огайо	9	1	6	15,000	1
	Разом	84	163	354	$ 1,142,000	100
	Область В. ОРІХОВСЬКОГО — Округи Ню Йорк					
1	Ню Йорк, Н. Й.	34	29	142	$ 310,500	27
2	Сиракюзи-Ютика, Н. Й.	13	45	80	117,500	4
3	Трой, Н. Й.	7	17	64	150,500	8
4	Рочестер, Н. Й.	9	12	53	90,500	9
5	Боффало, Н. Й.	10	7	31	58,000	5
	Разом	73	110	370	$ 727,000	53
	Область Округ Нової Англії					
1	Ню Гейвен, Конн.	19	14	54	$ 107,000	6
2	Вунсакет, Р. Ай.	6	6	14	36,000	1
3	Бостон, Масс.	5	1	13	14,500	
	Разом	30	21	81	$ 157,500	7
	Область В. ДІДЮКА — Схід Канади					
1	Торонто, Онт.	25	22	87	$ 287,000	26
2	Монтреаль, Квібек	9	20	79	420,000	29
3	Ніяґара, Онт.	9	28	69	317,000	15
	Разом	44	70	235	$ 1,024,000	70
	ЗАХІД КАНАДИ	19	3	33	$ 119,000	10
	Округи без обласних організаторів в Америці					
1	Піттсбурґ, Па.	19	23	66	$ 105,500	5
2	Центральна	6	14	25	33,000	1
3	Міннеаполіс, Мінн.	7	5	12	41,000	2
4	Ст. Луіз, Мо.	7	—	—	—	—
	Разом	39	42	103	$ 179,500	8
	Необ'єднані Відділи	20	8	18	$ 49,500	5

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ФЕДІР ФЕЗАР, член УНСоюзу Відд. 276 Б-ва св. Миколая в Амбрідж, Па., помер 21 грудня 1973 р. на 82 р. ж. Став членом УНС 1915 р. Полишив у смутку дружину Нору, 2 дочки: Катерину і Марію, 16 внуків і 30 правнуків і родину. Похорон відбувся 24 грудня 1973 р. на цвинтарі Силванія Ґілла в Daughtery Twp., Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Ст. Іваницький, секр.

АННА САДО, членка УНСоюзу, Відд. 364 Б-ва св. Василія в Клівленд Огайо, померла 30 квітня 1974 р. на 76 р. ж. Стала членкою УНС в 1954 р. Похорон відбувся 2 травня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Парма, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

РОЗА КУПЧИК, членка УНС Відд. 112 С-ва Пресв. Марії в Пармі, Огайо, померла 6 травня 1974 р. на 56 р. ж. Стала членкою УНС 1936 р. Полишила в смутку 2 доньки Джоу і Лінду та сина Давида. Похорон відбувся 9-го травня ц. р. на цвинтарі Св. Духа в Пармі, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Марія Капраль, секр.

КСЕНЯ БОДНАР, членка УНСоюзу Відд. 130 в Ню Йорку, Н. Й., померла 17 грудня 1973 р. на 79 р. ж. Нар. в с. Івахів, пов. Тернопіль і стала членкою УНС в 1940 р. Полишила в смутку 2 доньки: Аннелю і Гелену, 5 внуків, 3 правнуків та 2 братів. Похорон відбувся 21 грудня 1973 р. на цвинтарі Mount Olivet, Maspeth, N.Y.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ГЕЛЕН ДУПІВКА, членка УНС Відд. 242 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Фраквілл, Па., померла 8 січня 1974 р. на 81 р. ж. Стала членкою УНС в 1930 р. Полишила в смутку дочку Мілдред. Похорон відбувся 11 січня ц. р. на цвинтарі св. Михайла в Фраквілл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Н. Чабан, секр.

ЮРІЙ РУДНІЄНИН — член УНС Відд. 365 С-ва св. Анни в Джірардвілл, Па., помер 14 січня 1974 р. на 49 р. ж. Нар. в Магоней Плейн, Па. і став членом УНС в 1942 р. Полишив у смутку дружину Долорес, 3 синів: Юрія, Вільяма і Йосипа, дочку Кей Анн. Похорон відбувся 17-го січня ц. р. на цвинтарі св. Йосипа в Спрінґс, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Гентош, секр.

ОЛЕКСАНДЕР ПАНКЕВИЧ, член УНС Відд. 238 Т-ва ім. Є. Коновальця в Бостоні, Масс., помер 15 березня 1974 р. на 86 р. ж. Нар. в с. Стахнів, Україна і став членом УНС 1929 р. Полишив у смутку дружину Марію, 2 синів: Івана і Михайла, 4 внуків 2 правнуків. Похорон відбувся 18 березня 1974 р. на цвинтарі Форест Гілс в Бостоні, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Анна Ремік, секр.

ВАСИЛЬ ПАРАНЮК — член УНСоюзу, Відд. ч. 94, Т-ва М. Шашкевича в Гамтрамк. Помер на 78 р. життя. Покійний народився в Києві, а членом УНСоюзу став 1940. Полишив у смутку доньки Олену і Стелю та 3 внуків. Похорон відбувся 21 березня на цвинтарі Мт. Олівет в Детройт, Міч.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар Відд.

ОСИПА КОШАНОВСЬКА — членка УНС Відд. 120 Т-ва св. о. Миколая в Аліквіпа, Па. Померла на 84 р. життя. Покійна народилася в Польщі, а членкою УНСоюзу стала в 1925 р. Полишила в смутку синів: Сема, Карла, Івана та доньку Олену. Похорон відбувся 31 квітня 74 на цвинтарі Вудляви в Аліквіпа, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секр. Відд. 120

АННА ЗДРЕНИК — членка УНС Відд. 120 Аліквіпа, Па., померла 28 березня 1974 р. на 79 р. ж. Стала членкою УНС 1923 р. Полишила в смутку сина Михайла, 2 дочки: Ольгу і Марію. Похорон відбувся на цвинтарі в Аліквіпа, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ КВІТНЯ 1974 Р. ЗДОБУЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П. Ч.	Число Від.	Місцевість	Кількість чл.	П. Ч.	Число Від.	Місцевість	Кількість чл.
1	121	Ром, Н. Й.	53	33	287	Джерзі Сиґі, Н. Дж.	13
2	94	Гамтрамк, Мич.	52	33	424	Філядельфія, Па.	13
3	240	Клівленд, Огайо	45	33	492	Оттава, Онт.	13
4	458	Гамільтон, Онт.	41	38	204	Ню Йорк, Н. Й.	12
5	5	Асторія, Н. Й.	25	38	216	Філядельфія, Па.	12
6	22	Чикаґо, Ілл.	25	38	242	Фраквілл, Па.	12
7	191	Трой, Н. Й.	25	38	292	Детройт, Мич.	12
8	153	Філядельфія, Па.	24	38	353	Ню Бронсвик, Н. Дж.	12
9	356	Омаґа, Небраска	22	38	367	Рочестер, Н. Й.	12
10	221	Чикаґо, Ілл.	21	38	452	Іст Чикаґо, Інд.	12
11	155	Перт Амбой, Н.Дж.	21	38	475	Монтреаль, Квібек	12
12	147	Алентавн, Па.	21	38	502	Гаффорд, Саск.	12
13	127	Боффало, Н. Й.	21	47	55	Куртіс Бей, Мд.	11
14	47	Ветлегем, Па.	21	47	161	Ембридж, Па.	11
15	27	Нюарк, Н. Дж.	18	47	219	Нюарк, Н. Дж.	11
15	83	Філядельфія, Па.	18	47	239	Філядельфія, Па.	11
15	106	Чикаґо, Ілл.	18	47	303	Флінт, Мич.	11
15	399	Чикаґо, Ілл.	18	47	414	Ню Гейвен, Конн.	11
15	430	Філядельфія, Па.	18	47	418	Гамільтон, Онт.	11
15	434	Монтреаль, Квібек	18	47	444	Саскатун, Саск.	11
21	26	Джерзі Сиґі, Н. Дж.	17	47	489	Ню Йорк, Н. Й.	11
21	158	Бруклин, Н. Й.	17	56	32	Філядельфія, Па.	10
23	13	Вотервліт, Н. Й.	16	56	59	Бріджпорт, Конн.	10
23	146	Детройт, Мич.	16	56	171	Джерзі Сиґі, Н. Дж.	10
23	266	Амстердам, Н. Й.	16	56	206	Вунсакет, Р. Ай.	10
23	465	Лашин, Квібек	16	56	235	Россфорд, Огайо	10
23	78	Майнерсвил, Па.	14	56	254	Ню Брітен, Конн.	10
27	120	Аліквіпа, Па.	14	56	327	Гемпстед, Н. Й.	10
27	170	Джерзі Сиґі, Н. Дж.	14	56	349	Менвілл, Н. Дж.	10
27	233	Лорейн, Огайо	14	56	360	Боффало, Н. Й.	10
27	276	Ембридж, Па.	14	56	379	Чикаґо, Ілл.	10
27	362	Брістоль, Па.	14	56	437	Рочестер, Н. Й.	10
33	133	Нюарк, Н. Дж.	13	56	460	Лондон, Онт.	10
33	200	Озон Парк, Н. Й.	13	68	473	Монтреаль, Квібек	10

НАЙКРАЩІ ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ КВІТНЯ ЗДОБУЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

Ч. П.	Організатор	Число Відд.	Здобув чл.	Ч. П.	Організатор	Число Відд.	Здобув чл.
1	В. Кобіто	121	52	29	Ф. Петрик	362	13
2	І. Одежинський	153	51	29	Олександра Дольницька	434	13
3	Р. Татарський	94	45	29	Марія Юзик	492	13
4	М. Кігічак	240	42	33	В. Палідвор	204	12
5	Д. Пиш	458	41	33	О. Чабан	242	12
6	М. Хоманчук	5	25	33	Дарія Оріховська	353	12
7	Олена Олек	22	25	33	В. Попович	367	12
8	В. Колодій	191	25	33	Марія Сцібело	452	12
9	І. Гуцайлюк	147	21	33	Д. Марцінюк	502	12
10	М. Фединишин	155	21	39	А. Ціздин	55	11
11	Квітка Стецюк	25	17	39	А. Кушнір	83	11
11	А. Саноцький	158	17	39	А. Джула	161	11
11	П. Фуґа	321	11	39	Марія Юров	219	11
14	П. Шевчук	13	16	39	В. Лещук	303	11
14	А. Іванюк	106	16	39	Л. Вовк	444	11
14	Г. Корб'як	146	16	39	М. Шпитко	489	11
14	М. Депа	356	16	46	Я. Леськів	133	10
14	Р. Припхан	339	16	46	Л. Гардінк	206	10
14	Текля Мороз	465	16	46	Марія Шпікула	221	10
20	О. Бережницький	127	15	46	М. Бобер	235	10
20	І. Кігніцький	430	15	46	В. Романишин	254	10
22	В. Сенежак	27	14	46	П. Федик	292	10
22	І. Петрунцьо	78	14	46	М. Захарко	349	10
22	В. Рефт	120	14	46	М. Семків	379	10
22	І. Пригода	200	14	46	М. Снігурович	414	10
22	Б. Дейчаківський	233	14	46	М. Малинівський	437	10
22	С. Іваницький	276	14	46	П. Сахаревич	460	10
22	О. Продивус	356	14	57	Віра Ваніт	473	10
29	В. Варшона	266	13				

ЯРОСЛАВ ПАДОХ,
головний секретар

Д-Р ВОЛОДИМИР ПОМІРКО

Не знаю як хто, але я завжди читаю „Свободу" від кінця... Тобто від посмертних оголошень. А їх в кожному числі — хоч гаті гати! Та цим разом сталося інакше: вечером, у понеділок 8. квітня ц.р. наспіла сумна вістка з Вашингтону: „Влодко помер"! Дзвонив мій пластовий друг і шваґер померлого — д-р Роман Барановський. Понеслись на телефонічних дротах співчуття Родині, повідомлення про смерть пластунам — друзям і приятелям. Передавались інформації про обставини смерти, підготову до похоронів, пересилались посмертні оповістки до преси... А як до цього додати ще й великодний привіт, що його писав на декілька годин перед своєю смертю, в неділю 7-го квітня ц.р. вислав з Чикаґо, тоді ще живий д-р Володимир Помірко з допискою: „Ваня, як „вріжу дуба", про-„нашого стилю в „Свободі". і якщо знатимете, що святочна картка з передчуттям близької смерти та оригінальним замовленням на посмертну згадку була мені доручена в середу, 10-го квітня ц.р. саме в той час, як її автора хоронили в Чикаґо, — тоді матимете картину вирвану з життьового альбому людини, що все своє життя мала серце для ближніх і померла на серце...

д-р Володимир Помірко

Сповняючи останню волю — прохання мого пластового друга і приятеля, пишу ці рядки в надії, що вони будуть в сотій часті відсвіжать маркантну постать Покійного у пам'яті тих, що його знали, дружили і співпрацювали з ним. А тим, хто його не знав, нехай це буде для них прикладом як слід жити і працювати для ближніх, своєї родини, громади та за модним тепер висловом для поневоленої, але не скореної Батьківщини.

>●<

Д-р Володимир Помірко народився у багатосімейній родині 27-го жовтня 1905 р. в Княжому Мості, повіт Мостиська, біля Львова. Народню школу закінчив він у Судовій Вишні в 1916 р., а українську гімназію в Перемишлі в 1924 році. Студіював ветеринарну медицину у Ветеринарній Академії, у Львові, закінчивши її дипломом лікаря - ветеринаря 1931 р. Як „неблагонадійний та небезпечний для польської окупаційної влади елемент", не мав спроможности працювати на рідних землях. Від 1931 до 1938 р. був керівником міської різні в Журовині, біля Варшави, а згодом, від 1938-го року до початку польсько - німецької війни сповняв ту саму функцію в повітовому місті Млава, б. Варшави, маючи одночасно в обох містах приватну практику як ветеринарний лікар. Під час „вересневої кампанії" в 1939 році, як вояк польської армії, попався в німецький полон, з якого його звільнили в 1942 році. Від 1942 до січня 1945 р. працював знову на посаді керівника міської різні в Млаві. Під натиском наступаючих большевицьких армій, покидає Млаву і поселюється спершу в Ітцегое, Шлезвіґ - Гольштайн в Німеччині, а згодом, по закінченні воєнних дій, переселюється до табору для українських „переміщених осіб" в Гайденав, б. Гамбурґа. Тут, повний всяких надій та задушевних бажань про „краще завтра", кидається у вир організаційної, культурно - освітньої та надійсе пластової діяльности. Не забуває при цьому і про свою професію, доповнюючи знання ветеринарного лікаря на студіях Ветеринарної Академії в Ганновері, де нострифікує свій диплом та одержує ступінь доктора ветеринарної медицини, що йому згодом, в ЗСА дуже придалося при одержанні федеральної праці в чикагській різні. У гайденавському таборі сповняє функції коменданта табору, учителя англійської мови, представника української групи перед англійською окупаційною військовою і цивільною владою. Організує курси для неграмотних, фахові передшкільні курси для наших людей, займається організацією і вишкільною працею на пластових таборах, бере участь в Міжнародньому Пластовому Джемборі в Муасон б. Парижа, допомагає в організуванні церковно - релігійного життя. У 1949 р. переселюється до переселенчого табору в Фаллінґбостель б. Гамбурґа, де знову стає на чолі українських переселенців до ЗСА, Канади, Австралії та Південної Америки, як зв'язковий в таборовій адміністрації, учитель англійської мови та як видатний і невсипущий організатор церковно - релігійного сектора. 30-го січня 1951 р. разом з дружиною Анною, зі славного роду Барановських та двома дочками, старшою Орестою і молодшою Калиною переселюється до ЗСА — Чикаґо, де проживав до своєї ненадійної смерти, що навістила його в неділю, 7-го квітня 1974 р. На новому місці поселення, діставши працю у місцевій різні, зразу включається в багатогранну і продуктивну діяльність місцевої української громади. Стає членом — парафії св. Миколая, сповняє функції голови в Батьківському Комітеті, членом усіх місцевих і позамісцевих установ і організацій. Стає членом „Ліґи Американців Українського походження", працює головою Комітету для Гарвардських Студій, є членом управи „Літературного Фонду ім. Івана Франка", „Українського Музею", „Будівельного Фонду новозаснованої парафії свв. Володимира і Ольги". Співорганізує і проводить професійне „Об'єднання Українських Лікарів - Ветеринарів". Довгі роки очолює місцеву Пластову Станицю, є вишкільником і виховником на пластових таборах, в 1963 р. виїздить на Міжнародне Пластове Джемборі до Греції, бере участь у всіх пластових зустрічах в ЗСА і Канаді. Побуває на всіх пластових Конгресах, З'їздах, не забуваючи при цьому й про громадські справи УККА, СКВУ, УНС, „Провидіння" тощо. Це лише короткий перекрій життя — буття Покійного та його трудолюбивої, повної ентузіязму, відданости і жертвенної діяльности в користь та для добра ближніх і Батьківщини. За всі заслуги, що їх Покійний залишив по собі на цьому, суєтливому світі — вдячна українська громада в Чикаґо справила йому величаві похорони, на яких прославлено його добру пам'ять.

>●<

Ми з бл. п. д-ром Володимиром Помірком були давні знайомі. Подружили ще до війни у Львові. Ми густо — часто зустрічалися в Академічному Домі, де Покійний мав свою „головну кватиру". Дарма, що ми різнилися літами, ми завжди зустрічалися на спортових змаганнях, на Площі „Сокола Батька", на футбольних змаганнях „України". Разом кричали з „зеленої трибуни": „Україна Темпо"! „Україна пів тузина"! „Кобзяр добре грай" — „Гасмонеї голя дай"! Ми разом „шварцювалися" до цирку Конарських на рукопашні змагання наших атлетів Гаркавенка, Волинця проти Шванцбарта, Циганевича та леґендарного Бім-Бамбулі. Ми були болільниками боксерських змагань в „Народньому Домі", де боролися за титули і чемпіонати мистців цього роду спорту наші боксери Мамчак, Круль і один з братів Помірків. Ми разом залицялися до „Василянок" і „Упетянок". Разом були фордансерами на львівських балях, вечерницях і дансінгах. Зокрема на репрезентативних балях студентів ветеринарної медицини „Ватра", на яких Покійний сповняв різнородні функції від впорядника, гардеробника, буфетника до танцориста в першій парі в незабутніх „Кадриллях", „Лянсієрах" і наших коломийках. На цих балях, що конкурували щодо смаку, товариських манер, гарних пань і огрядно зодітих у фраках і смокінгах панів, з балями „Медичної Громади", „Основи", „Червоної Калини", мені доводилося гарних пань і огрядно зодітрі Леоніда Яблонського — „Ябцьо-джаз", а неодмінним аранжером був колеґа Влодко, а від 1937 року ще й шваґер — д-р Роман Барановський. Ми разом співали „Не пора" на політичних вічах УНДО, УВО, ОУН та злощасного „Сельробу". Разом доводилося нам манджати до поліційних арештів при вул. Яховича і Бриґідок при вул. Казимирівській, за „вивротовон дзялальность". Ми оба програли польсько-німецьку війну. Він зі своїми чотироніжними пацієнтами — польською кавалерією, проти німецьких танків, а я так і не добрався до свого „посполітого рушеня з броньов в ренку"...

Після війни наші шляхи знову зійшлися. Ми разом сприяли відновленні „Пласту" на британській зоні Німеччини. Ми разом організували пластові табори, мандрували по Лінебурґер Гайде, по гамбурґському Репперсдамі, гостювали по сусідніх таборах з допомогою для наших людей. Ми разом співорганізували і видатно співпрацювали в Крайових Представництвах ЦПУЕН, СХС, вишукуючи по таборах українських людей, і причиняючись до звільнення з англійського полону наших вояків. Ми разом співали акафисти і маївки на Богослуженнях в Фаллінґбостелі. Разом влаштовували концерти і різнородні імпрези для наших нових протекторів — англійців. Разом „вели баляки на кухні", підготовляючи себе і наших людей до великого ісходу за моря... Коли в жовтні 1951 р., я причалив до щасливих, та не для всіх, берегів землі Вашинґтона, разом з листом — привітанням, я застав в хаті моїх спонзорів чек від Влодка, Він писав: „Готуйсь, Ваня, до важкого життя! Приїзди до Чикаґо. Буде нам розрадніше". До Чикаґо я не поїхав. Поселився в Трентоні. Але ми густо часто зустрічалися. збіговищах, таборах, з'їздах Як давніше — на пластових в ЗСА і Канаді. Я двічі відвідував Влодка в Чикаґо. Ми вели обильну переписку, не забуваючи про наші Великодні, Різдвяні й родинні свята. Останній раз ми бачилися на Ювілейній Зустрічі Пласту на Вовчій Тропі. Влодко вже „не той став"... Він важко переживав пластову трагедію — потоплення пластунів - юнаків на чикаґському таборі та смерть свого улюбленого зятя і пластового друга бл.п. інж. Дмитра Пілецького. Він болів церковно - календарними і патріярхальними недоладками і... готовився в далеку мандрівку...

В посмертному листі до мене, писала його молодша дочка, завжди життєрадісна і енерґійна Калина: „В частих розмовах з татом, він завжди нам заявляв, що „вріже дуба на серце" і виявляв бажання, щоб про нього писали як про того, що мав серце для ближніх і помер на серцеву недугу"... Ми, звичайно, потішали його. Але Всевишній сповнив його бажання. Сумно нам без нього. Згасла файка в його зубах... Попадали жолуді з „Дубової Кори"... Впав підрізаний дуб"...

Відійшов на Вічну Ватру добрий і прикладний пластун - сеніор „Чух-Чух". Не стало між живими передового громадянина - патріота. Залишилась у великому смутку родина, українська громада та широкі кола друзів і приятелів. Серед останніх, „лайна на Гіммелькомандо" щоразто більше зростає...

Замість квітів на свіжу Друга могилу, складаю 50 дол. на пластові цілі.

Іван Костюк
пл. сен. ЛЧ.

ВИСТАВКА ПИСАНОК

Наша преса доносила про декілька успішних виставок українських великодніх писанок, що відбулися по різних місцевостях розлогої Америки. З приємністю відзначуємо ще одну виставку писанок, яка відбулася у бібліотеці одного з більших університетів Америки, яким є Кензаський університет у Лоренсі, Канзас. Цю виставку урядив д-р Михайло Палій, який працює в цьому ж університеті. На ділі, це не була тільки виставка, але також виставка українських вишивок та гарних книжок з тематикою та ілюстраціями пов'язаними з цим культурним скарбом нашого народу, який так вабить і притягає до себе неукраїнського глядача.

Успіх виставки треба завдячувати доброму досвідові д-ра М. Палія в улаштувані таких виставок. Він улаштовував їх ще тоді, як студіював в Денверському університеті, а відтак в Оклягома університеті, де й працював. Про його виставку, свого часу, в „Свободі" писано високі оцінки з належним признанням.

Про чергову виставку д-ра Палія надрукував гарну статтю „Щоденник Кензаського університету", автором якої є репортер цього щоденника Том Біллан. У своїй статті, автор за інформацією д-ра Палія, передає символіку основних знаків розписуваних на українських писанках. Виставку оглянуло багато студентів і професорів.

Д-р Михайло Палій заслуговує на щире признання за те, що він поза професійною працею знаходить час і присвячує його загально українській справі.

Варта, щоб у нашій українськомовній і англомовній пресі відзначували такі виставки тому, що вони дуже ефективно знайомлять світ із незвичайно високою вартістю українського народного мистецтва і сприяють поширюванні імени України та її народу, в той час як нашому імені є так тяжко продістатись на сторінки американської преси в інформативній чи політичній формі.

У мене є одна сторінка щоденника, який друкується в Сан Дієго в Каліфорнії і називається „Сан Дієго Юньйон". У цьому щоденнику датованому 28-го березня 1974 р. поміщено дві прекрасні кольорові фотосвітлини Люби Китастої, яка в українському народному одязі демонструє писання українських писанок. Біля світлин є стаття, в якій авторка Ілейн Сміт, згідно з інформацією п-ні Китастої, подає дещо з історії і символіки наших писанок.

Кілька тижнів тому мій знайомий американець дав мені примірник журналу „Амерікен Увей", і на сторінках 18-21 цього ж журналу є стаття п. н. „Українські великодні писанки". Стаття доповнена кольоровими фотосвітлинами писанок та поясненнями про спосіб їх розширювання. У двосторінковій статті, авторка Елін Шен, розповідає як її товаришка навчила її писати українські писанки. Авторка декілька разів згадує українську крамницю у Ню Йорку „Сурма", а навіть подає адресу цієї крамниці, в якій, каже вона, можна набути потрібні прибори з поясненнями як робити писанки. (Прекрасна прислуга п-ві Сурмачеві, бо журнал багатотиражний і находиться майже в кожному готелю і мотелю по цілій Америці).

Захоплюючись красою українських писанок, авторка пише „Українські великодні писанки триватимуть назавсіди. Вони чудово виглядають у кришталевих мисах, в склах на шампанське, а навіть в долішній частині картонів на яйця. Вони також можуть служити чудовою прикрасою різдвяних ялинок".

Але на 19-ій сторінці, між статтею про наші писанки, знаходимо щось з чим нам дуже часто доводиться входити в колізію. На цій сторінці є прекрасна кольорова фотосвітлинка, в центрі якої стоїть самовар, а біля нього філіжанки з чаєм і на фронті перед самоваром розкладено з пів тузена українських писанок. Під світлиною напис „Українські великодні писанки на виставці у „Російській чайній кімнаті", в Ню Йорку".

Цим ми не кажемо, що росіяни не в праві виставляти українських писанок, але хочемо сказати те, що пов'язування нас із будь-чим російським дає росіяном прекрасну можливість робити з нашими писанками те саме, що вони роблять з українським Києвом, його історією, архітектурою та цілим його культурним значенням.

К. Крупський

25-ліття Відділу ОУА „Самопоміч" в Нюарку

(Ювілейні Збори)

Ці 25-ті Річні Збори відбулися 17-го березня 1974 р. в Народ. Домі в Ірвінгтоні. Їх відкрив голова Відділу проф Мих. Цяпка святочним словом і привітанням присутніх, між ними делеґатів Централі „Самопоміч": д-ра Вас. Палідвора і Л. Пришляка, а теж і президента місцевої федерат. кредитівки „Самопоміч" Ром. Кочержука. По вшануванні пам'яті померших в 1973 р. 8 членів, прийнято порядок нарад і вибрано президію в складі: Ос. Голинський — голова, Ів. — м.-голова і Л. Мигаль — секретар.

По виборі верифік. і номінац. комісії проф Цяпка зложив звіт за цілу Управу. Він згадав дуже важкі початки життя в Нюарку переселенців, т. зв. „Ді-Пі", що знайшлися без знання мови, без приміщень, без праці і якихнебудь матеріяльних засобів. Але в тій трудній ситуації, найшовся гурт людей, що разом з ним подумав над конечністю новоприбулим організуватися і помагати собі самим. З їх ініціятиви скликано 14 травня 1949 р. основуючі Збори Відділу ОУА „Самопоміч" — на яких вибрано його першу Управу: Дм. Кульчицький — голова, проф. М. Цяпка — . гол., Яр. Яворський — секр., Ів. Галій — скарб., Вас. Пасічняк — культ-осв. реф., Ол. Гординська — реф. сусп. опіки, Вол. Пришляк — реф. молоді, Вас. Шеремета і Вол. Псуй — члени. Контр. комісія: д-р П. Гайдучок, Мик. Бойко і інж. Мир. Пінковський. Коли Д. Кульчицький залишив на постійно Нюарк, проф. Цяпка очолював Відділ від 24 вересня 1949 до кінця 1950. В дальших роках вели його за чергою: проф. О. Андрушків (2 роки), проф. Мик. Нировський (1 рік), інж. Б. Попович (2 р.), д-р Вол. Бемко (7 р.), Б. Стефанович (1 р.), д-р Мих. Гой (3 р.), Б. Стефанович (1. р.) і проф. М. Цяпка, від 1968 р. безперервно до тепер.

Впертою і відданою працею Управ, і жертвенністю членів та громади, Відділ продовж 25 літ виконував дуже важливу і конечно потрібну працю, як на власному так і позаамериканському теренах.

Вже в своїх початках він зорганізував аматор. гурток, курси англ. мови і креслення і курси українознавства, а згодом постійно влаштовував або патронував різні імпрези, концерти, театр. і оперові вистави, веселі вечорі, зустрічі нового року, живі газети, доповіді і т. п.

По довгих і впертих заходах, постала 31-го серпня 1959 р. Федер. Кредит. Кооператива „Самопоміч", яка у тісній співпраці з Відділом, як її спонзором, скоро здобуває визнання в громаді і постійно зростає у фондах, що вже переступили 2 і ½ мільйона долярів.

В 1965 р. Відділ, разом з Укр. Лікар. Т-вом і УСТ „Чорном. Січ", працював у „розвідувальному комітеті", для придбання власного піклувального дому, при допомозі державних фондів — та цього пляну не вдалося зреалізувати. У співпраці зі Союзом Українок і Марійською Дружиною створено „Осередок Сусп. Опіки", якого завданням було давати правні поради і заступати членів перед урядов. чинниками, а теж координувати допомогову акцію. Разом з парафією св. Ів. Христителя, Відділ виготовив у двох мовах обширну летючку в справі конечности виготовлювання завіщань - тестаментів, особливо самітним особам. З ініціятиви чи почину Відділу постав хор „Трембіта", ОбВУ, кружок „Рідної Школи", Пластприят і ін.

Відділ постійно співпрацює з усіми церковними і світськими організаціями і установами та бере активну участь в подіях, виступах і святкуваннях громади.

Проте основною ділянкою праці Відділу, є його постійна, матеріяльна допомога потребуючим українцям, розкиненим по всьому світі, з Україною включно. Цю акцію веде „секція сусп. опіки", яку довші роки очолює віддана справі, Авг. Хомова. Їй помагають жертвенні і невтомні членкині секції: Тамара Гординська, Марія Авдикович і Любов Загайкевич, а в потребі і інші члени управи.

В 1973 р. секція перевела три збірки біля церкви св. Ів. Христителя і на листи, що дало 2,424.35 дол. До цієї суми Відділ додав 42.87 дол. і її розділено — сиротинцям: в Арґентині — 825, у Франції — 595; в Бразилії — 110; комітетові молоді в Австрії — 30; кружкові матерей при школі св. Ів. Христителя — 37.50 і трьом місцевим особам — 355. В Україну вислано 21 пакунок — на суму 514.72. Зі своїх фондів Відділ видав, на різні дотації і пожертви, ще 380 долярів.

Через касу Відділу перейшли в 1973 році вплати на „Церкву в потребі", в сумі — 4,816.37 дол. і на „Т-во за Патріярх. устрій", в сумі — 6,930.31 дол.

У звітному році Управа рішила організувати „секцію емеритів" і за це діло взявся енерґійний її член П. В. Кобзянський. З його ініціятиви, для придбання секції фондів, надруковано 6000 шт. образу-ікони Матері Божої з церкви св. Софії в Києві; та їх розпродаж не пішла так, як сподівалося, чим дуже і зразився ініціятор. Знаменною подією минулого року було набуття федер. кредит. кооперативою власного дому — напроти церкви св. Івана Христителя, в якому примістився і Відділ.

На початку року мав Відділ 819 членів; прибуло 35, а вибуло 25, так що на кінець року стан членства був — 829 членів.

Свій ювіл. звіт закінчив голова подякою членам Відділу за дружню співпрацю і апелем до зборів, помогти Управі виконати ще успішніше моральну, правну і матеріяльну допомогу потребуючим рідним сестрам і братам і в майбутньому.

Від Контр. комісії звітував д-р Іл. Карапінка — стверджуючи дбайливе і прогляднне касо-книго-і діловедення Відділу. Над звітами відбулася дискусія, в якій брали участь: Ів. Кульчицький, В. Мартинець, Вас. Воробець, О. Голинський, мґр О. Лисинецький, д-р Ст. Парубчак, Ів. Галій і д-р Іл. Карапінка. Відповіді і вияснення до порушених справ, давали проф. М. Цяпка, дир. Вас. Кузик, мґр М. Стецьків і мґр О. Лисинецький.

Представник Централі д-р Вас. Палідвор вітав Відділ із 25-літтям і бажав йому ще кращих успіхів. Бачить він їх тільки у найтіснішій співпраці обох „Самопомочей" — Відділу і Кредитівки, так близько споріднених зі собою. Другий представник — Л. Пришляк, як адміністратор журналу „Наш Світ", просить Відділ пам'ятати про фінанс. потреби централі на цей журнал.

По уділенні абсолюторії Управі, переобрано її в попередньому складі, а саме: проф. М. Цяпка — голова, пані: Августина Хомова, Тамара Голинська, Марія Авдикович і Любов Загайкевич і пп: мґр М. Стецьків, дир. Вас. Кузик, інж. Ром. Кочержук, інж. Фед. Луцишин, мґр О. Лисинецький, інсп. Б. Стефанович. Контр комісія: д-р. Іл. Карапінка, д-р Ст. Парубчак, В. Мартинець, Яр. Яворський і мґр Яр. Пиндус. Товариський суд: мґр О. Олесницький, д-р Ст. Ворох і О. Голинський.

Делеґатами на XVI Збори Централі вибрані: проф. М. Цяпка, інсп. В. Стефанович, д-р Іл. Карапінка, мґр М. Стецьків і заступники — д-р Ст. Парубчак і мґр А. Гординський.

По вичерпанні порядку нарад, переобраний голова, подякував від себе і від Управи Зборам за довір'я і запевнив членів, що і на будуче Управа доложить всіх старань для успішного виконання, взятого на себе обов'язку.

Предсідник зборів, склав побажання дальших, гарних успіхів Управі і закрив Ювілейн Збори.

С - ич

ІВАННА ШМЕРИКОВСЬКА-ПРИЙМА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ного складу учнів. Пані Рому заанґажували, як солістку до балету, який провадила Рут Сорель.

Після трьох років побуту в Канаді обидві пані переїздять на постійний побут до Америки. Замешкали вони в Ню Йорку. Пані Рома була завжди в роз'їздах з виступами, а п-і Іванна стає членом учительського збору Українського Музичного Інституту, часто грала для балетних кляс Валентини Переяславець, та акомпаньювала Левові Рейнаровичеві на його концертах. Увійшла до управи Літературно Мистецького Клюбу, де зчасом стала заступницею голови. Співпрацю з покійним Сергієм Литвиненком, згадує вона з великою симпатією.

У радіопередачах, які провадив о. д-р Лотоцький, п-і Іванна музично оформлювала програму, гармонізувала багато релігійних пісень, а деякі сама компонувала, як напр. „Молюсь Тобі мой Боже", „Глянь на Хрест Святий" — тріо до слів Романа Купчинського „Маріє, Мати Христа Бога" — та інші.

У 1960 - 1963 рр. пані Іванна разом з дочкою Ромою відбувають концертове турне по столицях Европи. Обидві пані в тому часі зустрічаються із старими приятелями, що їх доля розсипала по світі.

До образотворчого мистецтва п-і Іванна серйозніше зблизилася щойно після переїзду до Америки, коли значна частина її музичної кар'єри була вже поза нею. У 1952 р. вона вписалася на курси образотворчого мистецтва, які зорганізувала група мистців в Ню Йорку. Викладали: С. Литвиненко, М. Бутович, В. Січинський, М. Радиш і А. Малюца. Виклади відбувалися в Літературно Мистецькому Клюбі. Хоча курси вдержалися тільки два сезони п-і Іванна твердить, що вона з них дуже багато скористала й набрала серйозної охоти до дальшого вивчення засад образотворчого мистецтва. Тоді, обидві, з п-і Іриною Букосмською вписалися на листу студентів світової слави мистця Олександра Архипенка і п-і Іванна пильно вчиться у Архипенка через повних три роки. Сам учитель і його мистецтво роблять сильне й непромінаюче на неї враження. І від цього часу п-і Іванна систематично і серйозно почала працювати над образотворчим мистецтвом. Пані Іванна піддалася впливам такої великої індивідуальности, як Архипенко, але впливи ці були незвичайно благородні. Архипенко — яскрава поява на обрію модерного мистецтва і однією із головних прикмет його творчости є свідома, вольова склонність до гармонійної ритміки форм і до їх органічного викінчення у повних, логічних пропорціях. Він не любив калічення форм, яке характеризує багатьох модерних мистців. Такий підхід до образотворчих проблем вповні відповідав світоглядові п-і Іванни, якої натура виростала на засадах музичної ритміки, на рівновазі і на пропорції музичних елементів.

У межах тих вичувальних, але добре обґрунтованих логікою понять, пані Іванна з чималим успіхом знаходить свій індивідуальний пластичний вираз в конструкції форм і в гармонії колористичної гами. Дехто з обсерваторів завважує, що малярство Іванни Прийми музикальне. Воно інакше й не може бути. Це лише доказ, що малярка у своїх композиційних зусиллях зуміла заховати прикмети своєї особовости, зуміла знайти себе, що є метою кожного справжнього мистця.

У тій ділянці п-і Іванна також добилася чималих успіхів. Спочатку вона виставляла свої праці на виставках Об'єднання Мистців Українців в галеріях Літературно Мистецького Клюбу в Ню Йорку, а згодом зорганізувала свою індивідуальну виставку в Торонто, про яку цікаво писала п-і Пастернакова і о. д-р Хомин. Про її мистецтво незвичайно похвально висловлюється доволі вимагаючий мистецтвознавець Льоренс Дейм, мистецький критик світової слави, який живе у Пальм Біч, Флорида.

Далі п-і Іванна розповідає про доповідь у Пальм Біч про Архипенка: „Знаючи, що я була ученицею Архипенка, мене запросили з доповіддю про нього, до багатої, приватної ґалереї. Власник тієї колекції образів і різьб має сім великих різьб Архипенка. Було поверх 70 запрошених гостей. Я розповідала про Архипенка як про педагога і як про людину. Я мала нагоду пізнати його ближче, бо він неоднократно гостював у мене в хаті. Переповіла я також деякі веселі епізоди з його життя. Доповідь викликала велике зацікавлення та спонукала багато питань про такі моменти з життя Архипенка, про які ніде не можна прочитати."

Не хочеться вірити, що серед тих усіх жорстокостей життя, які спадали на ювілятку, у неї так багато вітальности. Невигоди Першої світової війни, смерть чоловіка, недуги, які спричинили їй фізичні труднощі, Друга світова війна не зломили її. Своєю енерґією і вітальністю наповняє ціле своє довкілля оптимістичною вірою у людську гідність. Любов до мистецтва в житті Іванни Прийми була великим джерелом її сили. Тут варто зацитувати слова кол. президента Коледж Препараторі Скул в Пальм Біч Дейль О. Смита: „Мадам Прийма є однією з найкращих, найщиріших і вірних осіб, які я колинебудь зустрічав. Вона є жінкою великого характеру, високої моралі і невмирущого оптимізму. Навіть у найтяжчих обставинах вона заховує погоду духа".

Петро Андрусів

ТРІЮМФ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Стек. Над влаштуванням образотворчої виставки напрацювалась п-і Камілія Гук-Смородська й ін.

Ранкову частину Фестивалю відкрила Квітка Семанишин, відповідальна за проґраму, виведену силами молоді. Вона висловила певність, що „цей Фестиваль увійде в традицію та буде виявом великої культури українського нескореного народу". Майстром церемонії на площі був Володимир Курило. Виступали: приємний танцювальний ансамбль „Волошки" з Філядельфії, хореограф Зоя Корсунь-Ґраур, керівник оркестри Ол. Вощенков; жвава танцювальна молодеча група з Джерзі Сити, хореограф Олег Ґенза, зіспіване тріо „Троянда" у складі керівниці Марії Фесьо та сестер Ґенсьор, в супроводі 2 бандур, а також відбувся між окремими точками повний краси показ української історичної жіночої ноші, заходами 64 Відділу СУА. Моделювали: Христя Голинська, Маріяна Шуркевич, Христя Возняк, Оксана Ґенсьор, Зоряна Ткач, Ліда Семанишин, Марта Возняк, Марійка Мандрусяк, Роксоляна Шеґедин, Наталка Басняк, Аріяна Кордуба, Лариса Сеґіда. Показ строїв відбувався в супроводі гри на акордеоні О. Вощенкова. Пісні, танці й історичні строї викликали бурхливі оплески вдячности виконавцям і радости за скарби української національної культури, донесені до глядачів силами талановитої молоді. З усіх сторін цокали фотоапарати й шуміли кінокамери. Відомий продуцент Ярослав Кулинич фільмував увесь Фестиваль.

Під час короткої перерви маси людей мали нагоду перекусити, поговорити із знайомими, обмінятись адресами, познайомити між собою молодих дівчат і юнаків, поділитися гарними враженнями з ранішньої частини Фестивалю. Безхмарне небо й чудова околиця сприяли найкращому настроєві гостей, серед яких були і німечні срібноволосі бабусі й дідусі, і малесенькі українці та україночки, з якими було багато турбот, щоб не погубились серед натовпу та серед зелених лук і гаїв.

О 1 год. 30 хв. відкрилась велетенська модерна сцена амфітеатру, прикрашена американським і українським прапорами та великим золотим Тризубом. Всі встали. В супроводі піяніста Романа Стецури солістка Ню Йоркської Опери Марія Лисогір виконала американський і український гимни. Програму вів енерґійно і зі справжнім мистецтвом, українською і англійською мовами, Ярослав Семчишин з Вінніпегу з Канади, заповідаючи точки, сказавши на початку, що цей Фестиваль присвячено нескореним українцям: В. Морозові, С. Караванському, В. Чорноволові та іншим, які за їхню працю для розвитку української культури й спадщини, за домагання прав — караються тепер у московських застінках. Маси людей прийняли гучними оплесками це повідомлення.

Розпочались виступи окремих мистців та ансамблів, започатковані „Привітом" у хвилюючому виконанні понад 50 членів танцювального ансамблю з Детройту-Віндзору, під керівництвом хореографа - майстра Иоганни Драґінди - Кульчицької: хлопці в козацькій ноші з піками, а дівчата в костюмах, що репрезентували всі землі України, з рушниками, також стилевими, привітали понад 8,000 глядачів, започатковуючи високомистецький концерт, тим цінніший, що в ньому тісно переплітались точки народно - популярні з найвищими виявами виконавчої культури і творчости. Зокрема Ансамбль із Детройту - Віндзору, єдиний, складений з українців з Америки й Канади, заблищав надзвичайними різноманітними ношами, елеґанцією в танку та полонив публіку повним краси й ґраціозности гетьманським танком „Павочка" з 16 століття, що його танцювали парами у головних дворах старшини за гетьманщини. Дівочий хор „Жайворонки" під дириґуванням інж. і композитора Романа Степаняка дзвінко виконав „Весну" й ін. пісні, нагороджуваний оплесками, як і всі наступні виконавці. Славний піяніст-віртуоз Роман Рудницький виконав твір Л. Ревуцького та складну сонату на тему стрілецьких пісень свого батька д-ра Антона Рудницького. Могутній і до філіґранности вишколений голос бас - баритон Андрія Добрянського, соліста Метрополітальної Опери в Ню Йорку з 1969 року, полонив маси слухачів піснями Зарембы, Лисенка й монологом гетьмана з опери „Богдан Хмельницький" К. Данькевича, сповненим бажання волі України. Великий успіх випав також на долю блискучого хору „Прометей" із Філядельфії, під дириґуванням молодого композитора Михайла Длябоги, а недавню примадонну Київської Опери, меццо - сопрано Ганну Колесник, яка з мужем і родиною вибрала свободу — зустрічали й продовжали зливою оплесків схвильовані до сліз присутні, вражені її рішучим кроком до волі і красою, витонченістю та змістовністю її співу, зокрема в арії Варвари з „Богдана Хмельницького".

По короткій перерві конферансьє, маестро Ярослав Семчишин привітав, спільно з усіми присутніми, прибулого Митрополита Мстислава, мейора міста Нюарку Ґібсона, представників Дирекції гайвеїв Ню Джерзі, яка спонзорує такі фестивалі (щоб зібрати фонди для безкоштовних концертів для дітей і старших віком та хворих). У другій частині сцена часто оберталася у летючий вихор — вихор кольорів, пружних юнацьких ніг танцюристів, заквітчаних голівок чудових дівчат. Виступали групи й ансамблі, один від другого кращий. Годі комусь одному з них передати пальму першости, бо коли „Верховинці" з Ню Йорку під проводом хореографа Олега Ґензи вирізнялись нестримним темпом і жвавістю, то танцювальний ансамбль із Детройту - Віндзору „Гомін України" вирізнявся надзвичайно стилізованою ношею і культурою виконання, у „Буковинських танках" та ін., вершком чого був „гетьманський танок"; квартет „Рушничок" із Монтреалю захопив усіх модерними українськими піснями в супроводі електричних ґітар, які також домагалися музикою і піснею свободи Україні!

Зливою оплесків дякували захоплені маси українських і американських глядачів „Верховинцям" за „Київський танок", Балетній Школі мистця - хореографа Роми Прийми - Богачевської — за чарівну сцену „Гуцульська фантазія з участю понад 60 дітей і молоді, а до захоплених аплявзів та окликів дійшло, коли, оперні солісти Ганна Колесник і Андрій Добрянський у відповідних одягах, вперше в Америці спільно виконали славний дует Одарки й Карася із „Запорожця за Дунаєм" С. Гулака - Артемовського. Багато людей схоплювалося з місць, щоб виявити краще свою вдячність цим солістам - зіркам, мистцям - виконавцям найвищого культурного рівня, однаково чудових як у цім дуеті, так і в окремих найскладніших аріях. Концерт закінчився спершу стриманим, елеґантним, а дедалі, то все більше степовим, нестримним, козацьким „Гопаком" у виконанні ансамблю „Гомін України", який хореограф Иоганна Драґінда - Кульчицька вивела на одно з найчільніших місць. У кінці вийшли моделі в історичній ноші, починаючи з княжих часів і до 18 сторіччя, з букетами квітів, які потім передано усім провідним виконавцям та учасникам незабутнього культурно - духового пиру під назвою Фестиваль Українського Мистецтва в Гарден Стейт Артс Сентер. Акомпаніювали: мгр. Роман Стецура, Галина Мазурок, Х. Зубрицька Янґ. Зворушений красою виступів конферансьє Ярослав Семчишин нерадо оголосив про закінчення Фестивалю, що вилився у свято вільної української культури, ніким у Америці не переслідуваної, сердечно американцями й українцями оплескуваної і дбайливо плеканої чудовою українською молоддю під проводом своїх досвідчених мистецьких керівників.

Глядачі повезли на спогад гарно видані двокольорові програмки, з мапою та короткою розповіддю про Україну і її боротьбу за своє місце під сонцем — проти російської большевицької імперії. Під час перерв представники УККА в Ню Джерзі розповсюджували для підписів листи - прохання до президента Ричарда Ніксона та різних сенаторів у справі В. Мороза, Л. Плюща й ін. Маси людей набували пропам'ятні жетони з першого Українського Фестивалю, який назавжди залишиться в пам'яті тих, хто мав щастя вчасно придбати квитки на це свято вільної і прекрасної української культури.

Під час фестивалю багато фотознимок зробили кореспонденти різних газет. У „Дейлі Нюз" з 10-го червня, на центральному місці поміщено 5 фотознимків: Марти Возняк у ноші з 17-го століття, образок із виставки картин з мистцем Р. Баґаутдіновим, виступ танцювального ансамблю „Гомін України" та ін.

Відбулася ґрадуація в українській школі Нюарку

Нюарк. — В неділю 9-го червня з нагоди ґрадуації учнів восьмої кляси української школи св. Івана Хрестителя була відправлена Служба Божа, після якої парох церкви св. Івана Хрестителя о. Павло Малюґа прочитав список ґрадуантів, а також роздав дипломи і проголосив відзначення для найкращих учнів. Дипломи одержали: Анна Барбадин, Христина Бойко, Ірина Цюняк, Христина Давидяк, Стефанія Дідоха, Дарія Гельбіґ, Надя Гнат, Катерина Гозанець, Катерина Грицак, Лариса Іванків, Сузан Кимбал, Лідія Мостова, Таїса Нагірна, Орися Палиничка, Тая Саламаха, Керин Скворзо, Дарія Семенюк, Мотря Турянська, Антоній Баррес, Іван Дубровський, Іван Дучинський, Маркіян Яворський, Роман Кікта, Патрик Кляпко, Григорій Лавук, Петро Лозовий, Джемій Малинська, Петро Роґальський, Михайло Скелзо, Теодор Шатинський, Роман Скала, Михайло Стецина, Роман Свисгун, Роман Ворох. Навчання з відзначенням закінчили: Петро Роґальський, Лідія Мостова, Лариса Иванків та Христина Давидяк.

ВИСТАВКА ТАРАСА ШУМИЛОВИЧА

Ню Йорк. — Мистецька виставка образів Тараса Шумиловича відбувається від 10 до 28-го червня ц.р. в приміщенні Емпаєр Севінґз Бенк — 83 3-та евеня (ріг 51-ї вулиці) в Ню Йорку. Виставка відкрита в понеділок, вівторок, середу і п'ятницю від год. 8:30 до 3-ї по полудні, а в четвер від 8:30 до 5:30.

Світове Т-во Українських Католицьких Священиків ім. св. Андрея

запрошує Всечесних Отців Духовних Америки і Канади на

З'ЇЗД СВЯЩЕНИКІВ в Гантері, Н. Й.

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ

в днях 26-го і 27-го червня 1974 р.

Реєстрація — 2-га год. по пол.

Замовлення на нічліґи прошу слати на адресу — п. Іван Кобзяр, Hunter, N.Y.

ЗА УПРАВУ —
о. ВОЛОДИМИР АНДРУШКІВ

В ОБОРОНІ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

1-го червня 1974 р. ВАЛЕНТИН МОРОЗ розпочав голодівку у Володимирській тюрмі. Щоб виявити нашу солідарність з ним, запрошуємо Українську Громаду м. Ню Йорку на

ПУБЛІЧНУ МАНІФЕСТАЦІЮ В ЙОГО ОБОРОНІ

Дата — 13-го червня 1974 р., о год. 7:30 веч.
Український Народний Дім
140-142 Друга Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й.

У Маніфестації візьмуть участь відомі дисиденти з СРСР:

АЛЕКСАНДЕР ЄСЕНІН ВОЛЬПІН, дорадник Комітету Людських Прав СРСР, був. в'язень радянських психіятричних шпиталів;

ЮРІЙ ШТЕЙН, член ініціятивної групи в обороні людських прав СРСР;

НАУМ КАРЖАВІН, був. член Спілки Письменників СРСР.

ВЛАШТОВУЄ
КОМІТЕТ В ОБОРОНІ РАДЯНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

Богдан Витвицький, голова — Роман Купчинський, секретар

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього
МУЖА і БАТЬКА

бл. п. ІВАНА ВОНСУЛЯ

буде відправлено

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ І ПАНАХИДА

в неділю, 16-го червня 1974 року
о 12-ій годині дня
в церкві св. Івана Хрестителя
при вул. Кліперт — ДЕТРОЙТ, Міш.

Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в своїх молитвах.

Дружина — НАТАЛІЯ
і син — ЮРІЙ з Дружиною

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п. ВОЛОДИМИРА ЮРКОВА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в середу, 12-го червня 1974 року
о год. 6:30 ранку
в церкві св. о. Миколая
при 312 President Street в Пассейку, Н. Дж.

До участи просимо Родину, Його Друзів і Знайомих.

сестрінка ЄВДОКІЯ ВОЛОШИН

Ділимося незвичайно сумною вісткою, що в неділю, дня 26 травня 1974 р. у Round Lake-у, Ілл., ненадійно відійшов у Вічність на 53-му році свойого, сповненого добром і працею життя

Д-р ЯРОСЛАВ КОКОРУДЗ

доктор медицини, музика, Голова Комітету Громадської Дії за Патріярхат, пластун-сеньйор, член і добродій багатьох громадських, церковних, мистецьких і наукових установ та НАШ, НЕВІДЖАЛУВАНИЙ, ДОВГОЛІТНІЙ ДИРИҐЕНТ КАТЕДРАЛЬНОГО ХОРУ „СЛАВУТА", ТА СЕРДЕЧНИЙ ПРИЯТЕЛЬ-ДРУГ.

УПРАВА, ДИРИҐЕНТ та ЧЛЕНИ ХОРУ „СЛАВУТА" у ЧІКАГО

Опечаленій Дружині — нашій членкині, трьом Донечкам, Матері, Родині, Друзям — наші найщиріші співчуття.

Хай пам"ять по Ньому — буде вічною!

Парастас, багатолюдні Панахиди духовенства у супроводі хору „Славута", численні промови, пластовий салют, торжественна Св. Літургія та похоронні моління духовенства та Владики Кир Ярослава у катедральному храмі св. Миколая при співучасті того ж хору, та врешті величавий переїзд сотень друзів велетенською колоною авт за домовиною на цвинтар св. о. Миколая — віддав останню шану всіми любленому д-ру Ярославу Кокорудз.

Замість квітів на могилу Покійного — проситься складати пожертви на „Церкву в Потребі", Пласт і Катедру Українознавства у Гарварді.

Повідомляємо в глибокому смутку наше Членство і Українське Громадянство, що 30-го травня 1974 року упокоївся в Бозі на 54-му році життя в Байон, Н. Дж.

бл. п. ЛЕВ ФЕДАК

б. голова 16-го Відділу ООЧСУ в Байоні, Н. Дж., член УНДому та Голова Батьківського Комітету при Ю. СУМА в Байон, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Дружині, Синам і Родині, складаємо наші глибокі співчуття.

Управи:
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
16-го ВІДДІЛУ ООЧСУ та
Ю. СУМА
в Байон, Н. Дж.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

З глибоким смутком повідомляємо, що в п'ятницю, 7-го червня 1974 р. упокоївся на 87-му році життя

ФЕДІР МАРКОВИЧ БРАЖНИК

щедрий жертводавець і довголітній член Фундації Академії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного Олександрі, висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА КАТЕДРА СВ. ВОЛОДИМИРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й., 160 Захід 82-га вулиця,
в глибокому смутку сповіщає, що 7-го червня 1974 року, ранком, на 87-му році трудолюбивого життя, запричащавшись і отримавши Тайну Маслосвяття, спокійно відійшов від нас у Вічність
ДОРОГИЙ НАМ

ФЕДІР МАРКОВИЧ БРАЖНИК

неструджений працівник на культурно-театральному полі, відданий борець за волю України.

ПАНАХИДИ — в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, в суботу, 8-го червня, о год. 7:30 веч. і в неділю, 9-го червня 1974 р. о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН — в понеділок, 10-го червня 1974 р. о год. 10-ій ранку з катедри св. Володимира, на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Дружині пані Олександрі — глибоке співчуття складають —

ПРИЧЕТ, РАДА ТРОСТІВ, СЕСТРИЦТВО І БРАЦТВО КАТЕДРИ

„Чорноморська Січ" віцечемпіоном відбиванки УСЦАК в групі чоловіків

Рочестер 1-го червня 1974. — Відбулися тут в залі Мунро Комюніти коледжу відбиванкові першості УСЦАК-у, в яких взяло участь 22 дружини з ЗСА і Канади в цьому числі: 4-ри дружини юначок, 6 жіночих і 12 чоловічих, разом к. 240 спортовок і спортовців. Найбільше число дружин прибуло з Торонта, Канада (10), що репрезентували 4-ри різні організації — СУМ, Пласт, ОДУМ і Український Відбиванковий Клюб. Найчисленніше заступленими організаціями зі ЗСА були: УСТ „Чорноморська Січ" Нюарк і Пласт Клівленд, які вислали по 3 дружини. По одній дружині прибуло з осередків СУМА: Чикаго, Йонкерс, Детройт та Централі Пассейк. Учасником першенств була теж „Збірна", що виступає під назвою „Лис Микита", зложена із змагунів із різних міст ЗСА і Канади. Якщо йдеться про змагання то треба признати, проходили вони у великій більшості на високому рівні в усіх 3-ох групах: юначок, жіночій і чоловічій. Окремі дружини виявили високий рівень і клясу гри, якою особливо відзначилися в чоловічій групі: „Лис Микита", „Чорноморська Січ" і УВК Торонто в такому порядку вони і зайняли чолові місця турніру. В жіночій групі традиційно домінувала 1-ша дружина СУМ Торонто, яка остаточно здобула звання цемпіона. Добре себе репрезентувала жіноча дружина Пласту з Клівленду, яка під проводом свого невтомного ланкового С. Маланчука, остаточно здобула віцечемпіонат. У групі юначок чемпіонками вийшли дівчата УВК Торонто, які одначе були дещо старші віком від своїх суперниць і були очевидно сильніші фізично. До найбільш емоційних і завзятих змагань належали півфінальні: „Чорноморська Січ" — УВК Торонто, які остаточно закінчилися перемогою „Січовиків" в 3-ох сетах: 6:15, 15:8 і 15:12. Як відомо, в складі УВК Торонто, виступає декілька репрезентантів Канади і взагалі цей наш Клюб є одним із чолових Канади. Після тієї перемоги „Ч. Січі" припала доля зустрітися у фіналі з дружиною „Лис Микита", в складі якої виступає між іншими 3 змагуни, які в минулому сезоні змагалися в „Ч. Січі": Любомир Кормелюк, Володимир Роговський і Олесь Попович. Цей останній, ще в часі турніру, згідно з правилами Відбиванкової Асоціяції ЗСА був змагуном „Ч. Січі" офіційно мав підписану змагову форму потверджену згаданою Асоціяцією, що зобов'язує до половини місяця червня. О. Попович виконував теж обов'язки тренера жіночої дружини „Ч. Січі". На жаль, через брак відповідних правил УСЦАК-у до першенств допускається теж „Збірні", до яких входять з різних причин невдоволені у своїх Товариствах, так зв „зірки", що своїм єдиним виступом в році — приносять для організованого Українського спорту — більше шкоди, як користей. Саме тому був цікавий фінал, в якому дуже відмолоджена „Ч. Січ" вповні дорівнювала „Збірній" і навіть була близька до перемоги, від якої в III і рішальному сеті відділювали „Січовиків" тільки 3 точки. I-ий сет виграв „Лис Микита" 15:6, в II-му сеті перемогла „Ч. Січ" 15:8, в III-му сеті після ведення „Січовиками" 6:1, 8:2 і 12:8, „Збірна" зуміла перейняти ініціятиву й остаточно виборола перемогу 15:12.

Склад віцечемпіонів УСЦАК-у був: Зенон Стахів, Нестор Олесницький, Нестор Паславський, Михайло Половчак, Володимир Волосянський, Едвард Зеленов, Тарас Кальба, Орест Федаш, Роман Гентиш, Микола Баранецький, Ігор Сидоряк, Петро Мельник, провідник і тренер З. Стахів. По закінченні фіналів, пізно ввечорі в залі дому Українського Вест Сайд Клюбу, відбулося прийняття для учасників турніру і вручення Чаш: чемпіонам, віцечемпіонам, найкращим змагунам і стиначам турніру, яким проводили голова УСЦАК-у — Р. Куціль і ланковий відбиванки УСЦАК-у — В. Ігнатович. Чаші чемпіонів одержали: УВК Торонто — юначки, СУМ І жіноча дружина з Торонта і „Збірна" — „Лис Микита". Чаші віцечемпіонів: дружина Пласту з Клівленду, І-ша дружина „Ч. Січі" з Нюарку. Чаші найкращих змагунів (ок) одержали: С. Гизко — юначка, Ю. Андрухів - Кухарчук жін. дружина СУМ І Т-то, і Н. Олесницький „Ч. Січ". Найкращі стиначі: А. Пташник, Г. Стефанюк і З. Голембйовський. Суддювали: О. Павлів, В. Сточанський, Б. Гуль, О. Лисак, Л. Івашко, Е. Голік, В. Миндюк, Ю. Мурнікс, Р. Павлович, П. Масний, М. Шевчин, С. Ольшанський. Верифікаційна комісія турніру: В. Ігнатович, С. Маланчук і А. Лапичак.

Кінцеві показники чолових трійок жінок і чоловіків:

ЖІНКИ

1. СУМ І Торонто
2. Пласт, Клівленд
3. СУМ II Торонто

ЧОЛОВІКИ

1. Збірна „Лис Микита"
2. „Чорноморська Січ"
3. УВК Торонто

О. Твардовський

Д-Р ВАСИЛЬ ЛУЧКІВ ПЕРЕОБРАНИЙ НА ПРЕЗИДЕНТА РАДИ ДИРЕКТОРІВ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ЦЕНТРУ

Ню Йорк. — Рада Директорів Бібліографічно-дослідного Центру південно - східньої частини стейту Ню Йорк переобрала вчетверте на президента Ради проф д-ра Василя Лучкова, директора бібліотеки Рокленд коледжу. Переобрання президентом цієї Ради є признанням для д-ра В. Лучкова за його успішну працю на відтинку розбудови бібліотечної справи у системі десяти східніх округ ню-йоркського стейту, де находяться, між іншим, такі важливі дослідні і навчальні установи, як Вессер Коледж в Покіпсі, Військова академія у Вест Пойнт, ІБМ Дослідний Інститут у Покіпсі, Ню-йоркський державний університет в Ню Полц та ін.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ.

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

Вшанували пам'ять великого поета і революціонера

(СБ) — Тридцять років тому в травні, в німецькому концентраційному таборі Саксенгавзен, ґестапівці замордували великого українського поета, сина поета Олександра Олеся, Олега Ольжича. Була це одна з найбільших людських втрат, яку ми понесли під час Другої світової війни. Олег Ольжич був не лише одним з найвидатніших наших поетів своєї доби, але великим патротом і активним революційним, націоналістичним діячем.

Вихований у атмосфері великої культурної наснаги в Празі, Чехо-Словаччині, він показав себе теж дуже знатним ученим-археологом. За великі наукові успіхи чеська Академія вислала його, як стипендиста до ЗСА на Гарвардський університет.

Зі студентських років він був активний в українських молодечих організаціях, а відтак в ОУН. Як член ПУН він був уповноваженим в часі подій на Карпатській Україні 1938-1939 роках. Його заходами постала відома Культурна Референтура при ПУН (проводі Українських Націоналістів), яка включила в свої праці і плянування велике число передових українських вчених, поетів і письменників, та культурних діячів. Тільки О. Ольжич міг керувати всесторонніми працями таких різнородних людий. А висліди їхньої праці в багатьох ділянках слідні ще сьогодні, а деякі залишаться назавжди.

Перед Другою світовою війною О. Ольжич прибув на терен головних дій, тобто на польські терени, що тоді творили т зв. Генеральну Губернію і на українські західні землі Холмщину, Підляшшя, Посяння й Лемківщину. Звідсіля він і вирушив разом з Похідними Групами ОУН на схід, призначений Проводом на першого керівника Екзекутиви Центральних і Східніх Земель. В умовах підпілля, перебував він постійно серед скрайних небезпек і невигод на українських землях аж до травня 1944 року. У травні схопили його ґестапівці на його конспіративній кватирі у Львові, при Личаківській вулиці ч. 34. Тут відразу почали його катувати. Вони бо знали, що після арешту сл. п. полк. А. Мельника він став виконувачем функції Голови ПУН, бувши першим його заступником. Його перевезено до концентраційного табору в Саксенгавзен, де безпересташно його допитувано і катовано.

„Тіло, що слабше за дух" не витримало жорстоких тортур. Не сказавши ні слова, не видавши ніяких таємниць революційного руху, не назвавши нікого зі своїх товаришів, як передають сусіди з келій, кинений з поламаними кістьми в келію, — загинув незламний і непереможний.

На кінець „довгого" тижня 25-26-27 травня відбулися урочистості на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні для вшанування 30-тих роковин смерти одного з найкращих синів українського народу. В неділю 26 травня відбулася в каплиці на Оселі Архиєрейська Служба Божа, відслужена єпископом, Василем Лостеном. Після Богослуження була панахида на символічній могилі. Під час Богослуження і Панахиди дияконував о. митрат Ілярій Врублевський, канцлер Української Православної Церкви в ЗСА. Після Панахиди промовляв ред. Ярослав Гайвас.

Академія відбулася під вільним небом. Заповідала Павлина Різник. Головним доповідачем був учень і співробітник сл. п. О. Ольжича, д-р Марко Антонович з Монтреалю. Рецитувала поезії О. Ольжича, Рома Шуган, випускниця Студії веденої п. О. Добровольською-Гірняк. Виступали молоді бандуристи з Бавнд Бруку, Н. Дж.

Одначе центральною і найкращою частиною Академії були виступи хору „Кобзар" з Філядельфії, і Української Струнної Оркестри теж з Філядельфії. Виступи хору із прекрасно дібраними точками програми і високоякісним виконанням викликали захоплення. На закінчення було спільне виконання „Вечорниць" Ніщинського хором і оркестрою. Без перебільшення треба сказати, що цим спільним виступом ми можемо завоювати не лише наші, але й чужі сцени. Виступи хору і оркестри були небувалим, успіхом.

Успіх цей завдячуємо наполегливій праці хористів і музикантів оркестри та фаховому й мистецькому керівництву. Загальним мистецьким координатором і диригентом був відомий композитор і диригент д-р Антін Рудницький, мистецьким керівником Роксоляна Гарасимович, а концертмастром Оксана Сімович.

Програму врочистостей зорганізував Діловий комітет, складений з членів ОДВУ, УЗХ, МУН, Зарево і СВУР, головою його був Роман Крупка, а секретарем Стефа Букшована.

Ст. Букшована

†
ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЮЛІЯ ПАЛЮШКА, членка УНС Відд. 383 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Бріджпорт, Па., померла 21 березня 1974 р. на 55 р. ж. Нар. в Фреквілл, Па. і стала членкою УНС в 1937 р. Полишила в смутку мужа Михайла, 3 синів: Михайла мол., Павла і Едварда, доньку Джін, брата і 4 сестри. Похорон відбувся 25 березня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ІВАН ДУНЧАК, член УНСоюзу Відд. 218 Т-ва Сокіл в Кампбел, Огайо, помер 10-го березня ц. р. на 82 р. ж. Став членом УНС в 1915 р. Полишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 13-го березня 1974 р. на цвинтарі Ріверсайд.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

СТЕПАН ГРОЗЬО, член УНС Відд. 29 Б-ва Преображення Господнього в Нантікок-Гановер, Па., помер 10 лютого 1974 р. на 78 р. ж. Став членом УНС 1915 р. Полишив у смутку дружину Юлію, 9 дітей, 17 внуків і 2 правнуків та сестру. Похорон відбувся 13 лютого ц. р. на цвинтарі Преображення Господнього в Нантікок, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

АННА ЦЕЛЕР, членка УНС Відд. 45 Т-ва Любов у Філядельфії, Па., померла 6 лютого 1974 р. на 60 р. ж. Нар. у Філядельфії, Па. і стала членкою УНС 1934 р. Полишила в смутку сина Івана, доньку Джеорджину, 2 братів. Похорон відбувся на цвинтарі Резурекшен у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ДАНИЛО ДАВИДОВИЧ, член УНС Відд. 7 Т-ва ім. Дм. Капітули в МекАду, Па., помер 1 січня 1974 р. на 43 р. ж. Нар. в Трескав. Полишив у смутку дружину Дарію, 2 синів: Данила і Дарел. Похорон відбувся 4 січня ц. р. на цвинтарі Юніон.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Юловік, секр.

МИХАЙЛО ВРУБЕЛЬ, член УНС Відд. 261 Т-ва Україна в Віллямстовн, Н. Дж., помер 8 квітня 1974 р. на 63 р. ж. Нар. у Філядельфії, Па. і став членом УНС в 1940 р. Полишив у смутку брата і 3 сестри. Похорон відбувся на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Віллямстовн, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

РОЗАЛІЯ ГЛЬОЦ — членка УНС Відд. 338 Б-ва св. ап. Петра і Павла в Монесен, Па., померла 23 березня 1974 р. на 84 р. ж. Стала членкою УНС в 1919 р. Полишила в смутку сина Андрія. Похорон відбувся на цвинтарі св. Йосафата в Монесен, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

АННА КОЛОДІЙ, членка УНСоюзу Відд. 287 в Джерзі Сіті, Н. Дж., померла 1-го травня 1974 р. Стала членкою УНС в 1915 р. Полишила в смутку 5 дочок: Гелену, Марію, Лорету, Алісу, Делфіну, 11 внуків і 3 правнуків, сестру. Похорон відбувся 4 травня ц. р. на цвинтарі св. ап. Петра і Павла в Авока, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МАРІЯ СОРОКА, членка УНСоюзу Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаго, Ілл., померла 22 грудня 1973 р. на 47 р. ж. Стала членкою УНСоюзу в 1950 р. Полишила в смутку мужа Михайла доньку Ольгу батька Степана, матір Мотрю, сестру і родину. Похорон відбувся 24-го грудня 1973 р. на цвинтарі Елмвуд Парку в Елмвуд, Парк, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Семків, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 15-го ЧЕРВНЯ 1974 р.

ДЕТРОЙТ, Міш. Місячні збори Б-ва св. о. Николая 175 Відд. о год. 7-ій веч. в залі УНДому при вул. Мартін, ч. 4655. — Яр. Базюк, секр.

НЕДІЛЯ, 16-го ЧЕРВНЯ 1974 р.

ДЕТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 75 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі УНДому при вул. Мартін. На порядку: звіт делеґата В. Верещинського з 28 Конвенції та збирання чл. вкладок. — С. Леськів, рек. секретар.

НЕДІЛЯ, 23-го ЧЕРВНЯ 1974 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд., о год. 2-ій по пол. в Укр. Амер. Клюбі, 292 Гудсон Авеню. На порядку: звіти делеґатів з 28 Конвенції та збирання чл. вкладок. — К. Шевчук, пред., Т. Кубарич, секр., Ст. Мартинюк, касир.

ВІК ДИТИНИ МІЖ 3 І 5 РОКОМ ЖИТТЯ — ЦЕ ЧАС, КОЛИ ДИТИНА ДІСТАЄ ВСЕ, ЧИМ ВОНА БУДЕ В ДОРОСЛОМУ ВІЦІ. ЦЕЙ ЧАС ТРИВАЄ ДУЖЕ КОРОТКО — НЕ ПРОГАЙНУЙТЕ ЙОГО ДЛЯ ДОБРА ВАШОЇ РІДНОЇ ДИТИНИ!

ТАРЗАН, Ч. 7130. ДІТИ ДОБРАЛИСЯ ДО ВЕРХА

Четверо молодих, енергійних дітей вирушають в дослідчу мандрівку...

Хто останній доберетьси до верха, то вважатиметься „поганим носорогом"! Повні радости, вони деруться вгору, ховзаються, обдирають шкіру на колінах, але невпинно пробираються вгору...

Чи це не висока місцевість, Іто?.. Чи ти не є захоплений?

Ах, Сибил, це ж нічого!.. Я бував з Тарзаном і на вищих місцях, ніж це!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!